

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra managementu a informatiky

Konkurenceschopnost České ekonomiky

Bakalářská práce

Competitiveness of the Czech Republic

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Dana Junková Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Anastasija Volodymyrivna Pletáková

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Ve Praze, dne 13.3.2023

Anastasija Volodymyrivna Plet'aková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce, Ing. Junkové Daně PhD. za odborné rady, vedení a připomínky při zpracování této bakalářské práce.

ANOTACE

Práce se zabývá konkurenceschopností České ekonomiky. Hlavním cílem bakalářské práce je konkurenceschopnost České ekonomiky a její pozdější porovnání s minulými lety. První část práce je věnována teoretickým pojmům, konkrétně vymezení a definici konkurenceschopnosti, dále se pak zaměří na měření konkurenceschopnosti, na její makroekonomické ukazatele, jako jsou tvrdá a měkká data. Na tyto kapitoly navazuje měření konkurenceschopnosti dle organizací. Později se zaměří na parametry a kritiku konkurenceschopnosti. Druhá část se zabývá Strategii České republiky a aktuálními daty v prostředí mezinárodního srovnání konkurenceschopnosti. Poslední kapitola se věnuje oblastí hospodářské strategie a tím, jak zlepšit konkurenceschopnost České republiky v uvedených oblastech.

KLÍČOVÁ SLOVA

konkurenceschopnost * měření * oblast * pozice * strategie * ukazatele

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the competitiveness of the Czech economy. The main objective of the bachelor thesis is the competitiveness of the Czech economy and its later comparison with previous years. The first part of the thesis is devoted to theoretical concepts, namely the definition and definition of competitiveness, then it focuses on the measurement of competitiveness, its macroeconomic indicators such as hard and soft data. These chapters are followed by the measurement of competitiveness by organisations. Later, it will focus on the parameters and critiques of competitiveness. The second part deals with the Strategy of the Czech Republic and current data in the environment of international competitiveness comparison. The last chapter focuses on the areas of economic strategy and how to improve the competitiveness of the Czech Republic in these areas.

KEYWORDS

areas * competitiveness * indicators * measurement * positions * strategy

Obsah

Úvod	7
1 Cíl práce a metodika	8
1.1 Hlavní a dílčí cíle bakalářské práce	8
1.2 Použité metody	8
2 Teoretická část	10
2.1 Vymezení termínu konkurenceschopnosti	10
2.1.1 Definice konkurenceschopnosti	10
2.1.2 Konkurenceschopnost státu	11
2.2 Měření konkurenceschopnosti	13
2.2.1 Makroekonomické ukazatele (tvrdá data)	13
2.2.2 Pomocné ukazatele měření konkurenceschopnosti (měkká data)	15
2.2.3 Mezinárodní souhrnné ukazatele konkurenceschopnosti	17
2.2.4 Měřitelné indikátory konkurenceschopnosti	21
2.2.5 Měření konkurenceschopnosti dle WEF (Světové ekonomické fórum)	24
2.2.6 Měření konkurenceschopnosti dle IMD (Mezinárodní institut pro rozvoj managementu)	25
2.3 Index globální konkurenceschopnosti	27
2.4 Parametry konkurenceschopnosti	28
2.4.1 Kritika moderních tezí o konkurenceschopnosti	30
3 Praktická část	32
3.1 Strategie České republiky 2020–2030 a strategie České republiky 2012–2030	32
3.2 Historický kontext	32
3.3 Produktivita a konkurenceschopnost	33
3.4 Pozice České republiky v mezinárodním srovnání	35
3.4.1 Obchodní bilance České republiky	37
3.4.2 Míra nezaměstnanosti České republiky	38
3.4.3 Devizové rezervy České republiky	38
3.4.4 Růst reálné mzdy České republiky	39
3.4.5 Míra růstu hrubého domácího produktu v České republice	40
3.4.6 Česká republika ve zpracovatelském průmyslu	41
3.4.7 Změna cen výrobců v České republice	42
3.4.8 Důvěra spotřebitelů v České republice	43
3.4.9 Podnikatelská důvěra v České republice	44
3.4.10 Platební bilance v České republice	45
3.5 Porovnání strategií	46
3.5.1 Infrastruktura	46

3.5.2	Vzdělanost.....	48
3.5.3	Zdravotnictví.....	49
Závěr.....		51
Seznam použitých zdrojů.....		52
	Knížní publikace.....	52
	Elektronické zdroje.....	53
Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk 56		56
	Seznam obrázků.....	56
	Seznam tabulek.....	56
	Seznam grafů.....	56

Úvod

S tím, jak se světová ekonomika stává stále náročnější, si pojem konkurenceschopnost získává širokou pozornost. Vztahuje se k relativní pozici ekonomické entity ve srovnání s ostatními na státní, podnikové a individuální úrovni. Téma je aktuální především proto, že konkurenceschopnost je úzce spjata s globalizačními procesy. Hlavním cílem této bakalářské práce je konkurenceschopnost České ekonomiky a její pozdější porovnání s minulými lety. Tato práce se zaměřuje na hodnocení konkurenceschopnosti z různých oblastí.

Bakalářská práce provede hloubkovou analýzu konkurenceschopnosti České republiky v dnešním globálním prostředí. Práce se bude opírat o data z různých veřejně dostupných zdrojů a statistiky pro hodnocení postavení země. Analýza bude založena na řadě makroekonomických ukazatelů. Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních kapitol, teoretická a praktická část.

Pojem konkurenceschopnost a jeho definice tvoří dílčí zaměření této práce. Následně se práce zabývá tím, jak organizace měří úroveň své konkurenceschopnosti. Dále se v práci objeví makroekonomické ukazatele, tvrdá a měkká data, mezinárodní souhrnné ukazatele a měřitelné indikátory konkurenceschopnosti. Nastiňuje také parametry konkurenceschopnosti a kritiku konceptu různými autory.

V druhé polovině se práce přesouvá k Tezi Hospodářské strategie České republiky 2020-2030 a Strategii České republiky pro období 2012-2020 kde zdůrazňuje pozici ČR v mezinárodním kontextu a k makroekonomickým ukazatelům. Závěrečná kapitola se věnuje porovnání dvou již zmíněných strategií. Tato část obsahuje údaje o srovnávacím mezinárodním postavení České republiky.

1 Cíl práce a metodika

Konkurenceschopnost České ekonomiky a její pozdější porovnání s minulými lety je cílem bakalářské práce.

1.1 Hlavní a dílčí cíle bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je hodnocení konkurenceschopnosti České ekonomiky v makroekonomických ukazatelích a komparaci Strategie České republiky pro období 2012-2020 a Strategii České republiky pro období 2020-2030.

Dílčím cílem pro teoretickou část je vysvětlení termínu konkurenceschopnosti a následného zaměření na měření konkurenceschopnosti dle různých organizací, přiblížení strategií pro Českou republiku a objasnění vztahu mezi produktivitou a konkurenceschopností.

Dílčím cílem pro část praktickou je přehled aktuálních ukazatelů a porovnání dat z minulých let a současnosti.

1.2 Použité metody

V praktické části je použita metoda analýzy. *„Analýza je vědecká metoda založená na dekompozici celku na elementární části, je to metoda zkoumání složitějších skutečností rozkladem (dissolution) na jednodušší, základní celky. Cílem analýzy je identifikovat podstatné a nutné vlastnosti elementárních částí celku, poznat jejich podstatu a zákonitosti. Analýza je také způsob výkladu, jestliže oddělujeme jednotlivé jevy a zkoumáme je izolovaně.“¹*

---

¹Technická univerzita Ostrava. *Metody analýzy* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://homel.vsb.cz/~dan11/aps_eko/03%20APS%20EKO%20-%20metody%20analzy.pdf

Další metodou je komparace. „V nejobecnějším smyslu způsob myšlení spočívající ve vzájemném přiřazování jevů k sobě a v uvažování o jejich podobnostech a rozdílnostech.“²

---

²VODÁKOVÁ, Alena. *Sociologická encyklopedie: Metodologie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>

2 Teoretická část

2.1 Vymezení termínu konkurenceschopnosti

Konkurenceschopnost je jedním z pojmů, který je stále více v popředí firemních a národních cílů. O konkurenceschopnosti národních ekonomik nebo států se začalo diskutovat před více než třemi desetiletími, kdy se Spojené státy staly méně konkurenceschopnými ve srovnání s rozvíjejícími se asijskými ekonomikami, především Japonskem. „*Konkurenceschopnost je schopnost prosadit se v určitém oboru v porovnání s ostatními.*“³ Existuje mnoho autorů, kteří se pokusili tento pojem popsat a definovat. Proto mezinárodní organizace a agentury vyvinuly metodiky pro hodnocení konkurenceschopnosti národních ekonomik.

2.1.1 Definice konkurenceschopnosti

Organizace pro hospodářský a sociální rozvoj definuje konkurenceschopnost jako hodnocení úrovně produktivity práce na základě vzájemného vztahu mezi kapitálovou vybaveností a úrovní kvality lidského kapitálu. Pojem je definován jako schopnost společností, průmyslových odvětví, regionů, zemí a národních subjektů generovat relativně vysoké úrovně příjmů z výrobních faktorů a jejich udržitelného využívání a zároveň čelit mezinárodní konkurenci.⁴

Evropská unie vypracovala desetiletý plán, strategii pro zlepšení konkurenceschopnosti svých členských států a EU jako celku. Poprvé tuto strategii přijala v roce 2000 pod názvem Lisabonská strategie. Konkurenceschopnost v něm definuje jako schopnost zajistit vysokou a rostoucí životní úroveň a zaměstnání všem, kteří chtějí pracovat.⁵

Světové ekonomické fórum ve své ročence definuje konkurenceschopnost jako soubor institucí, politik a faktorů, které určují úroveň ekonomické produktivity.

---

³Konkurenceschopnost. In: *Wikiknihovna* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2014 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://wiki.knihovna.cz/index.php/Konkurenceschopnost>

⁴KLVÁČOVÁ, Eva, Jiří MALÝ a Karel MRÁČEK. *Základy evropské konkurenceschopnosti*. Praha: Professional Publishing, 2007.

⁵KLVÁČOVÁ, Eva, Jiří MALÝ a Karel MRÁČEK. *Lisabonská strategie: Posílí nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost?* Praha: Professional Publishing, 2011.

Úroveň produktivity zase určuje úroveň prosperity, kterou může daná země dosáhnout.⁶

Podle Mezinárodního institutu pro rozvoj managementu je konkurenceschopnost cestou pokroku, která nevede k vítězům a poraženým – když soutěží dvě země, obě jsou na tom lépe.⁷

2.1.2 Konkurenceschopnost státu

Existuje několik definic ekonomické konkurenceschopnosti země. Nejsystematičtější práci odvedl ekonom Trabold, který kladl důraz na čtyři hlediska konkurenceschopnosti: prodejnost, atraktivitu (umístění), přizpůsobivost a ziskovost.⁸

Tento přístup považuje ziskovost za nejobecnější ukazatel konkurenceschopnosti země, zatímco exportní kapacita, umístění a adaptabilita jsou považovány za faktory. Zároveň z hlediska investic jsou exportní schopnosti a atraktivita nezávislé jevy a jsou nezávislými ukazateli pro měření konkurenceschopnosti země. Jejich úroveň a dynamiku určují širší komplexní faktory se složitou vnitřní strukturou.

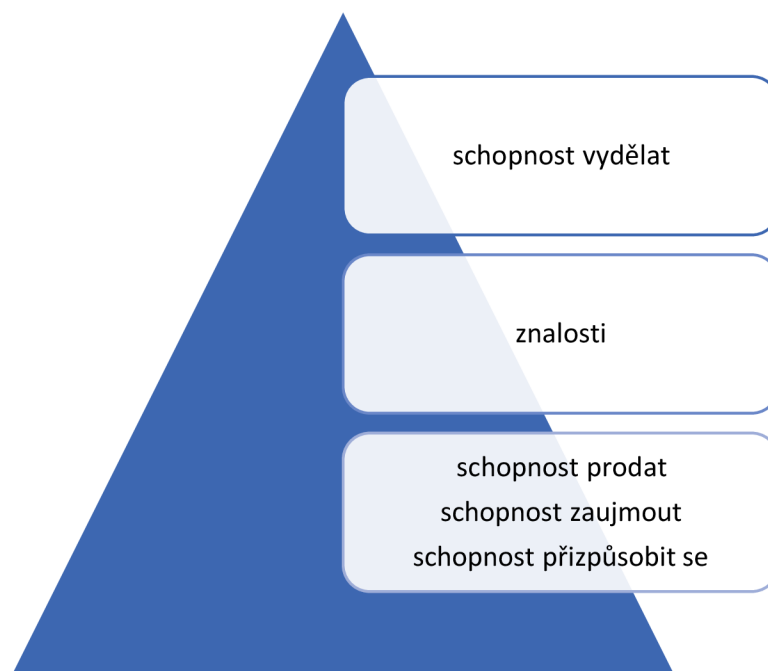
---

⁶Methodology and Computation of the Global Competitiveness Index 2017–2018. *Weforum.org* [online]. 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/04Backmatter/TheGlobalCompetitivenessReport2017–2018AppendixA.pdf>

⁷IMD *World Competitiveness Center* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/>

⁸REILJAN, Janno, Maria HINRIKUS a Anneli IVANOV. *Key Issues in Defining and Analysing the Competitiveness of a Country* [online]. Univerzity of Tartu, 2003 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=418540

Obrázek 1: Hierarchie národní konkurenceschopnosti dle Trabolda⁹

Adaptace označuje schopnost podniku rychle se přizpůsobit změnám trhu a příležitostem, které představují nové technologie. Vládní politika, která podporuje investice, může tento proces usnadnit. Někteří autoři tvrdí, že adaptabilita nemůže být považována za národní charakteristiku. Současný výzkum však naznačuje, že by se země měly přizpůsobit měnícím se konkurenčním podmínkám ve světové ekonomice, pokud jde o rozvoj infrastruktury, restrukturalizaci institucí veřejného sektoru a realizaci hospodářské politiky.

Schopnost vydělávat závisí na třech spodních aspektech pyramidy. Výdělečnou schopnost lze vyjádřit jako podíl HDP na osobu. Tento ukazatel používají organizace jako Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Mezinárodní měnový fond a Evropská banka pro obnovu a rozvoj k porovnání konkurenceschopnosti.¹⁰

⁹ REILJAN, Janno, Maria HINRIKUS a Anneli IVANOV. *Key Issues in Defining and Analysing the Competitiveness of a Country* [online]. Univerzity of Tartu, 2003 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=418540

¹⁰ tamtéž

Definice konkurenceschopnosti je mnoho a většina odborníků se shoduje na tom, že celková konkurenceschopnost země závisí na vztahu mezi jednotlivými ekonomickými subjekty.¹¹

2.2 Měření konkurenceschopnosti

Při měření konkurenceschopnosti se používají tzv. soft nebo hard data. V případě tvrdých dat se jedná o zcela pevné statistiky, které lze dobře srovnávat na mezinárodní úrovni, v případě měkkých dat jde o subjektivní hodnocení uživatelů, které nemusí být vždy správně srovnatelné. Vzhledem k velkému množství dat zadávaných do mezinárodních indexů však lze tyto indexy považovat za relevantní a použitelné při formulaci hospodářské politiky, a dokonce i při rozhodování o směřování zahraničních investic investorů.

Měření konkurenceschopnosti se zabývá mnoho mezinárodních organizací při sestavování mezinárodních indexů srovnávajících země v této oblasti. Pravděpodobně nejznámější hodnocení konkurenceschopnosti pochází od Světového ekonomického fóra (WEF), které vytváří hodnocení zvané Global Competitiveness Report.

2.2.1 Makroekonomické ukazatele (tvrdá data)

Makroekonomické ukazatele, jako je hrubý domácí produkt, hrubý domácí produkt na obyvatele, produktivita práce, inflace, míra nezaměstnanosti atd., jsou základními ukazateli konkurenceschopnosti.

Hrubý domácí produkt – ekonom Robert Holman definuje domácí produkci jako tok zboží a služeb vyrobených v rámci země za určité časové období, včetně zboží pro přímou spotřebu a zboží dlouhodobé spotřeby. HDP charakterizuje

---

¹¹REILJAN, Janno, Maria HINRIKUS a Ivanov ANNELI. *Key Issues in Defining and Analysing the Competitiveness of a Country* [online]. 2000. Tartu University Press, 2003 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=418540

ekonomickou úroveň a ekonomický růst domácí ekonomiky. Hrubý domácí produkt vzrostl v roce 2022 podle předběžného odhadu o 2,5 %.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly – hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly je charakteristikou ekonomické úrovně země v mezinárodním srovnání. Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly je v České republice na 92 % (2022).

Míra inflace – ekonomové Paul Samuelson a William Nordhaus definují míru inflace jako míru změny celkové míry inflace. K inflaci dochází, když cenová hladina roste a měří se pomocí cenového indexu. Průměrná míra inflace v roce 2022 činila 15,1 %.

Míra nezaměstnanosti – Robert Holman uvádí vzorec pro měření míry nezaměstnanosti jako podíl nezaměstnaných k součtu nezaměstnaných a zaměstnaných, tj. k ekonomicky aktivním. Kolektiv CES VŠEM zohledňuje při výpočtu konkurenceschopnosti i dlouhodobou nezaměstnanost, která je důležitým ukazatelem pro hodnocení strukturálních nerovnováh na trhu práce. Ukazatel dlouhodobé nezaměstnanosti je vyjádřen jako podíl nezaměstnaných na celkovém ekonomicky aktivním obyvatelstvu.

Míra zaměstnanosti – dle Kolektivu CES VŠEM je míra zaměstnanosti vyjádřena jako podíl zaměstnaných osob k celkovému počtu obyvatel v dané věkové skupině. Poukázali také na to, že nízká míra zaměstnanosti znamená nevyužitý ekonomický potenciál země, a navíc znamená dodatečné výdaje na sociální zabezpečení a vysoké náklady na prevenci některých negativních jevů. Podíl zaměstnaných k celé populaci 15 – 64letých dosáhl v lednu 2023 75,2 %.¹²

Produktivita práce – produktivita práce je nejčastějším ukazatelem výkonnosti ekonomiky. Je klíčová pro ekonomický růst, růst na úrovni ekonomiky měřený HDP na obyvatele. Růst produktivity práce zvyšuje konkurenceschopnost firem, a tím i konkurenceschopnost celé ekonomiky v mezinárodním srovnání. Produktivita práce

---

¹²KOTÍKOVÁ, Petra. *Konkurenceschopnost ČR ve srovnání se Slovenskem* [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-12-18]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/3w022z/18117343>. Diplomová práce. VŠEM.

v Česku za 30 vzrostla o 84,6 %. Podle České hospodářské komory ale česká produktivita nedosahuje evropského průměru.

Státní dluh – vládní dluh vzniká kumulací deficitů vládních institucí. Poměr vládního dluhu k hrubému domácímu produktu je důležitým ukazatelem hospodaření vládních institucí a resortů, a má velký význam pro udržení národní makroekonomické rovnováhy. V rámci EU je nominální hodnota státního dluhu omezena na 60 % k hrubému domácímu produktu. Tato hranice tvoří tzv. maastrichtská kritéria, která musí země splnit, aby mohly přijmout euro. Absolutní výše státního dluhu dosáhla na konci září 2022 hodnoty 2 890,4 miliard Kč.¹³

2.2.2 Pomocné ukazatele měření konkurenceschopnosti (měkká data)

Ratingové hodnocení země – rating je jedním z pomocných ukazatelů, které by měly být sledovány při hodnocení národní konkurenceschopnosti. Na webu FX Street (2016) byla vyvinuta podrobná teorie hodnocení. Píše se zde, že rating je mezinárodní nástroj k měření bonity země a posouzení její konkurenceschopnosti. Ukazuje míru obchodního rizika pro mezinárodní společnosti v dané destinaci a pravděpodobnost, že země dostojí svým závazkům. Zahraniční investoři mohou získat rating od několika agentur. V jejím čele stojí tři ratingové agentury, které primárně prověřují bonitu země. Jsou to americké instituce Standard & Poor's, Moody's a Fitch – IBCA. Tento rating využívají především investoři, emitenti, investiční banky, makléři a státní agentury.

Nízké hodnocení ratingových agentur může vést k odlivu kapitálu, který je určujícím faktorem hospodářského růstu a konkurenceschopnosti. Země s nízkým hodnocením jsou zároveň zeměmi s nízkou konkurenceschopností.

Agentura Fitch potvrdila hodnocení úvěrové spolehlivosti České republiky na stupni AA-.

---

¹³KOTÍKOVÁ, Petra. *Konkurenceschopnost ČR ve srovnání se Slovenskem* [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-12-18]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/3w022z/18117343>. Diplomová práce. VŠEM.

Ratingové stupně se dělí na investiční stupeň, což je AAA až BBB (nebo Aaa a Baa3), a spekulativní stupeň, což je BB+ až C nebo D (nebo Ba1 až D). Stupnice vypadá takto:

- Aaa (AAA) – investiční stupeň,
- Aa1 (AA+) – investiční stupeň,
- Aa2 (AA) – investiční stupeň,
- Aa3 (AA-) – investiční stupeň,
- A1 (A+) – investiční stupeň,
- A2 (A) – investiční stupeň,
- A3 (A-) – investiční stupeň,
- Baa1 (BBB+) – investiční stupeň,
- Baa3 (BBB) – investiční stupeň,
- Baa3 (BBB-) – investiční stupeň,
- Ba1 (BB+) – spekulativní stupeň,
- Ba2 (BB) – spekulativní stupeň,
- Ba3 (BB-) – spekulativní stupeň,
- B1 (B+) – spekulativní stupeň,
- B2 (B) – spekulativní stupeň,
- Caa1 (CCC+) – spekulativní stupeň,
- Caa2 (CCC) – spekulativní stupeň,
- Caa3 (CCC-) – spekulativní stupeň,
- CA (CC) – spekulativní stupeň,
- C (C) – spekulativní stupeň,
- SD (SD) – spekulativní stupeň,
- D (D) – spekulativní stupeň.

Index vnímání korupce – korupce je velmi důležitým faktorem, který negativně ovlivňuje ekonomický růst (tedy konkurenceschopnost). Transparency International každoročně vydává Index vnímání korupce. Korupce v ekonomické sféře odráží neschopnost státu plnit základní funkce a podkopává účinnost hospodářské politiky. Korupční prostředí navíc snižuje důvěryhodnost země pro zahraniční investory a efektivita zdrojů snižuje ekonomickou výkonnost. V roce 2022 se Česká republika

umístila s 56 body ze 100 možných na 41. příčce ze 180 hodnocených zemí. Česká republika stále zaostává o 8 bodů za průměrem Evropské unie. Příčinou současného výsledku je zejména dlouhodobě neřešená strategie omezování korupce.

Index lidského rozvoje – dalším zajímavým indexem pro měření konkurenceschopnosti je Index lidského rozvoje (HDI). Index lidského rozvoje se počítá ze tří dílčích indexů. Jsou to faktory vzdělání (ukazatele předpokládaných roků školního věku dětí a průměrného školního roku dospělé populace), faktory naděje dožití a úrovně zdravotní péče (index naděje dožití) a indikátory životní úrovně (hrubý národní důchod na 1 obyvatel z hlediska indexu kupní síly). Podle indexu jsou země rozděleny do čtyř skupin podle následujících úrovní lidského rozvoje: velmi vysoká (1,00 - 0,80), vysoká (0,79 – 0,70), střední (0,69 – 0,55) a nízká (0,54 – 0,35). Česká republika se v žebříčku Indexu lidského rozvoje nachází na 32. místě.

2.2.3 Mezinárodní souhrnné ukazatele konkurenceschopnosti

V mezinárodním pojetí se k měření konkurenceschopnosti používají některé souhrnné ukazatele. Jedná se především o indexy složené z mnoha ukazatelů sestavených určitými organizacemi.

Index růstu konkurenceschopnosti – index růstu konkurenceschopnosti nejširším měřítkem. Napsali jej Jeffrey Sachs a John McArthur, kteří index publikovali ve své Global Competitiveness Report 2001-2003. Index je založen na předpokladu, že schopnost země dosáhnout udržitelného růstu závisí na třech pilířích, a to na kvalitě makroekonomického prostředí, stavu veřejných institucí dané země a technologickém rozvoji. Index se proto skládá ze tří dílčích indexů: Index kvality ekonomického prostředí, Index veřejných institucí a Index technologického rozvoje.

Tento index je předchůdcem indexu globální konkurenceschopnosti. Posuzuje 35 proměnných ve třech oblastech kritických pro střednědobý až dlouhodobý růst: makroekonomické prostředí, kvalita veřejných institucí a technologie.¹⁴

---

¹⁴KUBIŠTA Václav a kol., Mezinárodní ekonomické vztahy: kapitola 11. Konkurenceschopnost v mezinárodním prostředí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.

Hodnocení konkurenceschopnosti IMD – jedná se o každoroční hodnocení konkurenceschopnosti šedesáti vybraných zemí světa, publikované v IMD World Competitiveness Yearbook. Hodnocení vychází z tzv. deseti zlatých pravidel konkurenceschopnosti, kterými jsou:

- stabilní a předvídatelné právní prostředí,
- pružná ekonomická struktura,
- investice do tradiční a technologické infrastruktury,
- podpora domácích úspor a investic,
- aktivní strategika zahraničních trzích a přitažlivost pro zahraniční investice,
- kvalita, rychlost a průhlednost veřejné správy,
- efektivní vztah mezi úrovněmi mezd, produktivity práce a zdanění,
- snižování mzdových nerovností a posilování střední třídy,
- vysoké investice do vzdělávání a celoživotního vzdělávání pracovní síly,
- vyváženost globalizace a zachování hodnotových systémů obyvatel.

Ukazatel potenciální konkurenceschopnosti – tento ukazatel vytvořilo nezávislé neziskové centrum v Japonsku. Potenciální konkurenceschopnost udává, do jaké míry může ekonomika dané země ještě nějakou dobu zvýšit HDP na obyvatele neboli životní úroveň. Tento ukazatel poskytuje další perspektivu pro měření konkurenceschopnosti světové ekonomiky. Potenciální konkurenceschopnost se posuzuje na stupnici od 0 do 100, kde nula představuje odhadovaný nulový růst HDP na hlavu pro danou kategorii v příštích deseti letech. Výhoda indexu potenciální konkurenceschopnosti spočívá v dlouhém časovém rozpětí analýzy, stabilní set padesáti zemí světa a analýze založené na tvrdých socioekonomických datech.

Tento ukazatel je publikován ve Zprávě o konkurenceschopnosti publikované Světovým ekonomickým fórem (WEF) pod názvem Global Competitiveness Report (GCR). Index byl poprvé spuštěn na podzim roku 2006.

Index globální konkurenceschopnosti – hodnocení tohoto ukazatele je založeno především na měkkých datech, tedy hodnocení respondentů. Přesto index obsahuje tvrdé statistiky. Index globální konkurenceschopnosti se vypočítává na základě 90

ukazatelů, z nichž pouze 23 je statistických. Jako měřítko toho, zda jednotliví hodnotitelé s formulovanými výroky souhlasili či nesouhlasili, bylo identifikováno celkem 67 indikátorů, které respondenti hodnotili na škále od 1 do 7. Globální index se skládá z devíti pilířů. Jedná se o:

Instituce – dělí se na veřejné instituce (etika a korupce, nepatřičné ovlivňování, neefektivita státu, bezpečnost) a soukromé instituce (firemní etika, společenská odpovědnost).

Infrastruktura – kvalita infrastruktury, rozvoj silniční infrastruktury, kvalita infrastruktury letecké dopravy, kvalita dodávek elektřiny, počet telefonních linek na 100 obyvatel atd.

Makroekonomika – saldo veřejných financí v poměru k HDP, míra úspor, míra inflace, dluh veřejných financí v poměru k HDP, reálný efektivní směnný kurz.

Zdraví a primární vzdělání – v oblasti zdraví se počítá střednědobý vliv výskytu malárie na podnikání, vliv výskytu tuberkulózy na podnikání, vliv výskytu HIV/AIDS na podnikání, kojenecká úmrtnost, naděje dožití při narození, výskyt tuberkulózy či HIV/AIDS. V oblasti primárního vzdělávání se zápis do základních škol počítá jako počet dětí v odpovídající věkové skupině.

Vyšší vzdělání a odborná příprava – tento pilíř se dělí na tři oblasti: Kvantita vzdělání (podíl dětí a studentů na věkově přiměřené populaci, podíl studentů terciárního vzdělávání na věkově přiměřené populaci), kvalita vzdělání (systém kvality vzdělávání, kvalita matematického a přírodovědného vzdělávání, kvalita vzdělávání v matematice a přírodovědných oborech, kvalita vzdělávání, kvalita vzdělávání). kvalitní školy) a celoživotní učení (dostupnost místních výzkumných a vzdělávacích služeb, příležitosti firem investovat do lidských zdrojů).

Tržní efektivnost – dobré trhy: narušení, konkurence a velikost; trhy práce: flexibilita, efektivita; finanční trhy: vyspělost finančních trhů, snadný přístup k půjčkám, dostupnost rizikového kapitálu, zdraví bank, možnost vydávání akcií a jejich prodej na lokálních trzích.

Technologická připravenost – technologická připravenost země, míra absorpční kapacity firem, zákony upravující ICT, přímé zahraniční investice a transfer technologií, počet mobilních telefonů na 100 obyvatel, počet uživatelů internetu na 10 000 obyvatel, vlastnictví osobního počítače.

Sofistikovanost podnikání – síťová a podpurná odvětví (počet místních dodavatelů, kvalita místních dodavatelů) a propracovanost provozu a strategie společnosti (složitost výrobních procesů, marketingový dosah, mezinárodní distribuce a marketing, povaha konkurenční výhody, přítomnost hodnotového řetězce).

Inovace – kvalita vědeckovýzkumných institucí, výdaje firem na výzkum a vývoj, spolupráce vysokých škol s komerčním sektorem, státní zakázky na technologicky vyspělé produkty, dostatek vědců a inženýrů, ochrana duševního vlastnictví, inovační kapacita komerčního sektoru atd.

Index znalostní ekonomiky – umožňuje mezinárodní srovnání zdrojů a výsledků znalostní konkurenční výhody. Základními podmínkami pro rozvoj znalostní konkurenceschopnosti jsou inovační výkonnost a kvalita lidských zdrojů. Mezi další kritéria patří kvalita IT infrastruktury a kvalita managementu či podnikatelského prostředí.

Mezinárodní cenová konkurence – ekonomka Eva Kislingerová zmiňuje ukazatel mezinárodní cenové konkurence, přesněji ukazatel reálného efektivního kurzu (REER). Jedná se o složený ukazatel, který zohledňuje vývoj nominálního měnového kurzu a cenové hladiny. Vývoj reálného efektivního kurzu ovlivňuje exportní a importní možnosti firmy. Základem pro výpočet tohoto ukazatele je nominální efektivní směnný kurz zohledňující tempo růstu cen na domácím i zahraničním trhu. Vypočítává se jako vážený geometrický průměr směnného kurzu mezi domácí měnou a měnou nejvýznamnějších obchodních partnerů.¹⁵

---

¹⁵KOTÍKOVÁ, Petra. *Konkurenceschopnost ČR ve srovnání se Slovenskem* [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-12-18]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/3w022z/18117343>. Diplomová práce. VŠEM.

2.2.4 Měřitelné indikátory konkurenceschopnosti

Naší první skupinou indikátorů pro měření mezinárodní konkurenceschopnosti jsou tzv. vstupní indikátory. Ty můžeme určit z hlediska nákladů práce, produktivity práce, relativních cen nebo vývoje směnných vztahů.

Mzdové náklady jsou základem pro výrobní a celkové reprodukční náklady. Jejich počet a struktura určují konkurenční postavení a mohou významně ovlivnit aktivitu investorů. Mzdové náklady poskytují přehled o hodinových mzdových nákladech v průmyslu a službách.

Produktivita práce jako množství HDP za odpracovanou hodinu poskytuje informace o tom, jak jsou produktivní pracovníci v práci v různých zemích.¹⁶

$$PP = PH/L$$

L – počet pracovníků

PP – produktivita práce

PH – přidaná hodnota

---

¹⁶KUBIŠTA Václav a kol., Mezinárodní ekonomické vztahy: kapitola 11. Konkurenceschopnost v mezinárodním prostředí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk,s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.

Relativní cenový vývoj lze zachytit pomocí srovnávacího ukazatele cenové hladiny, který zachycuje procentní úroveň, na které se cenová hladina zkoumané ekonomiky srovnává s vybranou ekonomikou.

$$CPL = (P_d/P_f) / ER = PPP / ER$$

P_d – domácí cenová hladina

P_f – zahraniční cenová hladina

ER – nominální měnový kurz

PPP – parita kupních sil

Vývoj směnných kurzů se často používá k analýze konkurenceschopnosti domácích firem. K měření se používá index reálného efektivního směnného kurzu. Reálný efektivní směnný kurz je jedním z ukazatelů pro měření vývoje mezinárodní konkurenceschopnosti země a je obvykle chápán jako rozdílná míra relativních cen nebo nákladů vyjádřených v určité měně. Pokud je reálný směnný kurz menší než jedna, je domácí zboží relativně dražší než zahraniční zboží. Jednoduchý vztah, na kterém je výpočet založen, je vyjádřen takto:¹⁷

$$REER = (ER \cdot P_f) / P_d$$

$REER$ – reálný efektivní měnný kurz

E – nominální směnný kurz

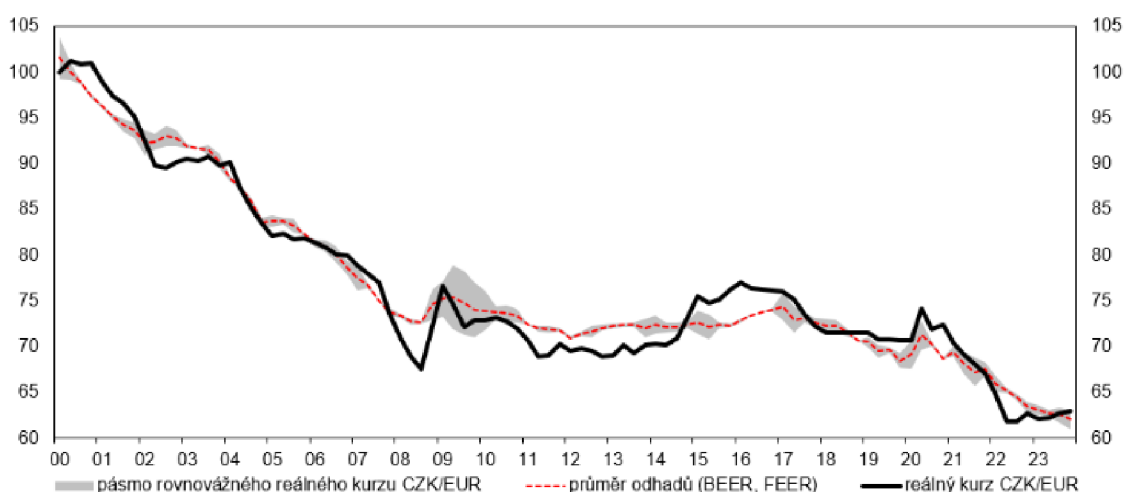
P_f – zahraniční cenová hladina

P_d – domácí cenová hladina

---

¹⁷KUBIŠTA Václav a kol., Mezinárodní ekonomické vztahy: Konkurenceschopnost v mezinárodním prostředí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.

Graf 1: Pásmo rovnovážného reálného měnového kurzu CZK/EUR

Zdroj: ČNB

Druhým souborem indikátorů jsou tzv. indikátory výstupu, což jsou indikátory, které měří výstup. Tyto ukazatele jsou počítány z výsledků zahraničního obchodu. Ukazatel exportní výkonnosti se vypočítá jako poměr mezi objemovým růstem exportu jednotlivé země na daný odbytový trh a ukazatelem růstu trhu pro daný trh.

Relativní síla ukazatele specializace udává pozici určitých odvětví nebo skupin výrobků v mezinárodním obchodu. Koeficient K udává, zda má produkt relativní výhodu nebo zaostává v obchodu s určitou komoditou ve vybrané zemi, ve vybraném souboru zemí.¹⁸

$$K = (X_{ij} / \sum_i X_{ij}) / (X_i / \sum_i \sum_j X_{ij})$$

K – koeficient relativní výhodnosti specializace

X_{ij} – vývoz j-tého výrobku z i-té země

∑_i X_{ij} – světový vývoz j-tého výrobku

X_i – vývoz zpracovatelského průmyslu i-té země

∑_i ∑_j X_{ij} – celkový světový vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu

¹⁸KUBIŠTA, Václav a kol. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009.

2.2.5 Měření konkurenceschopnosti dle WEF (Světové ekonomické fórum)

Světové ekonomické fórum vydává Zprávu o globální konkurenceschopnosti, která hodnotí konkurenceschopnost na základě dvanácti pilířů. Tyto pilíře můžeme rozdělit do čtyř skupin. WEF čerpá data z přibližně 70 % svých datových zdrojů od profesních organizací (MMF, World Bank Group), univerzit (např. University of Washington pro data související se zdravím) a nevládních organizací (např. Transparency International). Zbývajících 30 % dat získalo Světové ekonomické fórum na základě svých průzkumů mezi vedoucími pracovníky působícími ve vybraných zemích (Executive Opinion Surveys).¹⁹

CMC Business School, FMV VŠE a Česká manažerská asociace se zúčastnily průzkumu WEF v České republice. Jde o informace o státním dluhu, deficitech veřejných rozpočtů, délce života a dalších.

Obrázek 2: Regionální výkonnost podle pilířů

Table 1: Regional performance, by pillar
Average score (0–100)

Region	Enabling environment				Human capital		Markets				Innovation ecosystem	
	Institutions	Infrastructure	ICT adoption	Macroeconomic stability	Health	Skills	Product market	Labour market	Financial system	Market size	Business dynamism	Innovation capability
East Asia and the Pacific	61.6	74.3	67.3	88.9	84.3	66.9	62.2	65.9	72.8	67.2	65.7	52.9
Eurasia	53.0	66.3	57.1	71.7	73.4	65.6	57.1	61.6	50.8	49.8	60.1	34.8
Europe and North America	64.5	78.7	68.0	91.8	90.7	74.2	62.0	66.2	69.5	59.6	68.3	58.1
Latin America and the Caribbean	47.8	61.1	46.4	74.0	82.7	57.5	53.9	55.3	59.5	52.5	52.4	33.8
Middle East and North Africa	54.3	69.0	54.1	79.6	80.0	61.4	54.7	52.3	61.8	60.3	56.7	39.9
South Asia	50.1	59.6	33.0	74.1	68.4	49.7	47.3	51.7	59.0	66.9	56.5	36.4
Sub-Saharan Africa	47.5	46.3	29.6	66.9	48.0	43.4	50.4	53.8	50.4	38.8	51.1	28.4

Source: World Economic Forum analysis.

Note: See the At a Glance section on page xi for regional classification. Darker shades indicate better performance.

Zdroj: World Economic Forum analysis

¹⁹World economic forum [online]. 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2018/10/how-do-you-measure-competitiveness/>

2.2.6 Měření konkurenceschopnosti dle IMD (Mezinárodní institut pro rozvoj managementu)

Institut pro rozvoj managementu (IMD) se nachází ve švýcarském Lausanne. Od roku 1989 agentura vydává Ročenku konkurenceschopnosti. Ročenka poskytuje komplexní zprávu o konkurenceschopnosti zemí, hodnotí a analyzuje, jak národní prostředí vytváří a dále podporuje podmínky pro konkurenceschopnost podniků. Podobně jako u Zprávy o globální konkurenceschopnosti je hodnocení této zprávy založeno na tvrdých a měkkých datech.

Tvrdá data představují statistiky z mezinárodních a národních zdrojů a měkká data představují data z průzkumů provedených mezi představiteli vrcholového managementu společností působících v konkrétní zemi. Měkká data tedy vypovídají více o tom, jak respondenti vnímají konkurenceschopnost. Kvantitativní aspekty jsou obsaženy v tvrdých datech.

Ročenka porovnává 60 zemí na základě hodnocení 333 kritérií seskupených do čtyř skupin: ekonomická výkonnost, vládní efektivita, obchodní efektivita a infrastruktura. Od prvního vydání se počet hodnocených zemí neustále rozšiřoval, zejména pokud jde o hodnotící kritéria. To na jedné straně vede k autenticitě následného výstupu, ale tato skutečnost také komplikuje možnost chronologické srovnatelnosti. IMD definuje 10 zlatých pravidel konkurenceschopnosti:²⁰

1. Vytvářet stabilní a předvídatelné legislativní a administrativní prostředí.
2. Zajišťovat rychlost, transparentnost a zodpovědnost v administrativě. Podporovat snadnost podnikání.
3. Investovat nepřetržitě do vývoje a údržby infrastruktury.
4. Posilovat pozici střední třídy, jelikož ta představuje klíčový element prosperity a dlouhodobé stability.
5. Podporovat rozvoj soukromých středně velkých podniků.
6. Udržovat vyvážený poměr mezi výší mzdy, produktivitou a zdaněním.
7. Podporovat tvorbu soukromých úspor a domácích investic.

---

²⁰MD World Competitiveness Center [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/about-wcc/>

8. Na mezinárodních trzích vyvažovat agresivitu s atraktivností pro přímé zahraniční investice.
9. Vyvažovat přínosy globalizace se zachováním hodnot obyvatelstva.
10. Podílet se s obyvatelstvem o důkazy rostoucí konkurenceschopnosti spočívající v rostoucí životní úrovni.

Kritéria, která IMD používá k měření konkurenceschopnosti, spadají do čtyř širokých kategorií: ekonomická výkonnost, vládní efektivita, obchodní efektivita a infrastruktura.

Skupina Economic Performance Group obsahuje 79 kritérií, která ovlivňují makroekonomické hodnocení domácí ekonomiky. Tato skupina se dále dělí na tyto podskupiny: domácí ekonomika, mezinárodní obchod, mezinárodní investice, zaměstnanost, ceny.

Příspěvek vlády ke zvýšení konkurenceschopnosti je posuzován pomocí 70 kritérií skupiny Government Effectiveness Group. Ten je rozdělen do několika podskupin: veřejné finance, fiskální politika, institucionální rámec, obchodní legislativa, sociální rámec.

Ve skupině podnikové efektivity se používá 71 kritérií k posouzení síly domácího prostředí, aby se podniky zapojily do inovativní, ziskové a odpovědné výroby. Tato skupina se dále dělí na tyto složky: produktivita a efektivita, trh práce, finance, manažerské postupy, postoje a hodnoty.

Skupina infrastruktury posuzuje, do jaké míry infrastruktura, technologie, věda a lidské zdroje splňují potřeby podniku. K tomu bylo použito 113 kritérií seskupených do následujících podskupin: infrastruktura, technologická infrastruktura, vědecká infrastruktura, zdraví a životní prostředí, vzdělávání.²¹

---

²¹MD World Competitiveness Center [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/about-wcc/>

2.3 Index globální konkurenceschopnosti

Podle Světového ekonomického fóra složený index měří výkonnost na základě 114 dílčích ukazatelů, které ovlivňují ekonomickou konkurenceschopnost. Žebříčky zemí jsou primárně založeny na kvantitativních výsledcích průzkumů mezinárodně uznávaných institucí (Mezinárodní měnový fond, Světová zdravotnická organizace atd.), jakož i na kvalitativních hodnoceních ekonomických a sociálních expertů.²²

Index české konkurenceschopnosti za rok 2019 dosáhl 71 a obsadil 32. místo ze 141 hodnocených zemí. Ve srovnání se silnými unijními inovátory je tak ČR za Rakouskem a Irskem (21. resp. 24.), Francie je jasně před ČR (15.). Celkově se Česká republika v žebříčku GCI propadla oproti roku 2018 o 3 místa.

Podle hodnocení WEF lze za slabší místa v ČR považovat následující oblasti:

- 7. pilíř: Tržní prostředí (55 místo) – index hodnotí do jaké míry země poskytuje rovné podmínky pro účast společností na jejích trzích. Posuzuje se otevřenost vůči zahraničním firmám a míry narušení tržních podmínek.
- 8. pilíř: Pracovní trh (48 místo) – index hodnotí flexibilitu trhu práce (využívání a reorganizace lidských zdrojů, práce s talenty).
- 5. pilíř: Zdravá populace (48 místo) – index hodnotí očekávanou střední délku života, průměrný počet let, po které může jedinec očekávat, že bude žít v dobrém zdravotním stavu (Healthy Life Expectancy)
- 9. pilíř: Finanční systém (47 místo) – index hodnotí zejména stabilitu finančního systému a dostupnost úvěrových, kapitálových, dluhových, pojišťovacích a jiných finančních produktů.

Naopak lépe je na tom Česká republika podle WEF v následujících oblastech:

- 4. pilíř: Makroekonomická stabilita (1 místo) – posuzuje se úroveň inflace a udržitelnost fiskální politiky

---

²²The Global Competitiveness Index 4.0 (GCI). *RIS3.cz* [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.ris3.cz/monitoring/indikatory/v01-the-global-competitiveness-index-40-gci>

- 2. pilíř: Infrastruktura (20 místo) – index hodnotí kvalitu a rozšíření dopravní infrastruktury (silnice, železnice, vodní a letecká doprava) a infrastruktury veřejných služeb.²³

2.4 Parametry konkurenceschopnosti

Existuje řada koncepcí konkurenceschopnosti a řada navrhovaných mechanismů, jak konkurenceschopnost zvyšovat. V některých případech jde o vize v reálném životě poměrně těžko uchopitelné a uskutečnitelné. Například v podstatě všechny politické reprezentace ve vyspělých zemích a vlastně podobně i ve státech rychle rostoucích definují nějakým způsobem svoji snahu vytvářet v rámci národní ekonomiky prostředí přátelské pro podnikání (přičemž cílem obvykle je dostatečně pomáhat velkým korporacím, a tedy i velkým zaměstnavatelům, zároveň však podporovat rozvoj malého a středního podnikání.

Všechny tyto projekty jsou však obvykle omezeny reálným nedostatkem financí ve veřejném rozpočtu, což v první řadě omezuje snahu ponechat větší příjmy podnikům, a tím výrazně omezuje financování rozvojových projektů a dotačních programů pro začínající podniky. Za účelem získání dalších prostředků do veřejného rozpočtu, které by usnadnily větší dotační aktivity, byly předloženy návrhy na zvýšení daňové zátěže, ale negativní dopady s tím spojené jsou známy. Zvýšení daní na fyzické osoby nebo na zboží a služby omezuje spotřebu, zvýšení daní na podnikatelské subjekty snižuje investice a vyšší daně z práce poškozují zaměstnanost a způsobují přesun výroby do jiných zemí (které mají vyšší konkurenceschopnost).

V podstatě všechny vlády ve vyspělých zemích a v mnoha dalších zemích realizují vlastní politiku na podporu podnikatelských aktivit, tedy v podstatě na podporu konkurenceschopnosti svých ekonomických subjektů.

---

²³The Global Competitiveness Index 4.0 (GCI). *RIS3.cz* [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.ris3.cz/monitoring/indikatory/v01-the-global-competitiveness-index-40-gci>

Technicky by měřítkem takových opatření zvyšujících konkurenceschopnost měla být nějaká forma hrubého domácího produktu, výkonnost ekonomiky nebo míra zaměstnanosti (nebo nezaměstnanosti, což jsou dvě strany téže mince).

Příklad podpory podnikatelské činnosti představuje koncept konkurenceschopnosti vytvořený na základě parametrů ekonomického prostředí země, který může mít mnoho konkrétních podob. Již byl zmíněn tradiční a obvyklý postup založený na minimalizaci korporátních daní, který může vést k daňovému dumpingu v rámci ekonomických bloků. V mnoha případech je zaveden systém založený na liberálním pracovním právu, který skutečně snižuje náklady podnikatelským subjektům v dané zemi a minimalizuje riziko v případě potřeby rychlého propouštění.

Často se však země jdoucí tímto směrem snaží vytvořit kombinaci individuálního nastavení daňového práva, pracovního práva, odborového práva, pojištění a dalších, protože krok jen v jedné oblasti obvykle není dostatečně činný. Navíc se často zavádějí investiční pobídky a různé dotace pro podnikatele.

Navíc existuje modernější pojetí konkurenceschopnosti založené na argumentu, že přednost má kvalita právního prostředí (relevantní je zde mnoho samostatných složek – antimonopolní či soutěžní právo, kvalita předpisů a jejich aplikace, rychlost vymahatelnosti a smluvní vymahatelnost, komerční ochrana, nízká korupce spojená s kvalitní legislativou veřejných zakázek, apolitická byrokracie atd.).²⁴

Tato koncepce je založená na úvahách tohoto typu: Pokud v zemi existuje korupční prostředí, nutně to musí snižovat hospodářské výsledky státu a podrýt jeho prosperitu, protože korupce sráží výkonnost ekonomiky tím, že v rámci tržního boje neposkytuje výhodu lepším soutěžitelům, ale těm, kteří umějí získat větší výhody

---

²⁴KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Nové trendy ve vývoji konkurenceschopnosti podniků České republiky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.

prostřednictvím nekalého jednání. Tím musí být nevhodně ovlivněna alokace kapitálu a další podstatné faktory.²⁵

2.4.1 Kritika moderních tezí o konkurenceschopnosti

Nezdá se však, že by hypotéza o vlivu korupce na zhoršení konkurenční schopnosti platila vždy. Například v Číně, Indii nebo v některých zemích Latinské Ameriky je korupce na vysoké úrovni, přitom jde o země dynamicky rostoucí a v rámci možností prosperující. Podobně bychom mohli zpochybnit například snahy států o podporu podnikatelských aktivit, která je často zneužívána. Takových případů bylo zadokumentováno značné množství, známé jako například skandály s podvodným čerpáním zemědělských dotací v Itálii a řadě dalších zemí Evropské unie.

K již zmíněným pohledům na národní (či regionální) konkurenceschopnost navíc v posledních letech přibyla řada dalších úhlů pohledu, které rozhodně nezaprou svůj zájem – na kterém se mimo jiné podílí kreativní průmysl. Celkové složení národního hospodářství. Kreativní průmysl je často definován jako oblast podnikání (nebo kulturní činnosti), které využívají tzv. kreativní vrstvu, tu část společnosti, která hostí nová řešení, inovace nebo například vědecký pokrok. Dochází se pak k závěru, že pokud je kreativní průmysl podporován a rozvíjen, vede to k celkově vyšší úrovni inovací a zvýšení konkurenceschopnosti. Podobně se do centra dostalo například obvyklé dosažené vzdělání (míra vzdělanosti) nebo pokusy měřit obecnou inovativní schopnost jednotlivých ekonomik (např. pomocí zavedených inovací nebo vynálezů).

Klasickým problémem některých vyspělých zemí je, že zatímco tyto země mají mnoho vysokoškolsky vzdělaných lidí, v procentech určitě největší část populace v globálním srovnání, tato vzdělanostní struktura opravdu neodpovídá skutečným potřebám jednotlivých ekonomik bohatých zemí a požadavkům. Ekonomika přivítá více zručných inženýrů nebo stavařů než čerstvých absolventů různých humanitních oborů. Stejně tak je v mnoha průmyslových zemích vysoká poptávka po kvalifikované

---

²⁵KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Nové trendy ve vývoji konkurenceschopnosti podniků České republiky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.

pracovní síle a řemeslnících navzdory relativně vysoké nezaměstnanosti. S nadsázkou lze říci, že v tomto případě může mít země vysoký index vzdělanosti, ale ve skutečnosti konkurenceschopnost spíše oslabuje, než posiluje.

Někteří říkají, že jediným skutečně vážným měřítkem konkurenceschopnosti je hrubý domácí produkt, nejlépe parita kupní síly na hlavu. Častou oponenturu proti použití pohybu HDP totiž představuje tvrzení, že vyspělé země nemohou reálně dosahovat takových růstů jako státy s nízkou základnou HDP.

V celém konceptu konkurenceschopnosti se objevily další vážné trhliny, dotýkající se i tradičních postupů a opatření. Jednou z těchto trhlin je, že existuje určitá vnitřní nejednotnost v tom, jak vlastně chápat nízkou nebo vysokou nezaměstnanost v konkrétní zemi. Vysoká nezaměstnanost často vede ke stagnaci nebo poklesu mezd, což je pro investory určitým způsobem pozitivní znamení, zvláště pokud je daná země součástí větší zóny volného obchodu.

Výrobní místa v dané zemi vycházejí z předpokladu mzdové stability a přiměřenosti pracovní síly (při splnění jiného předpokladu otázka plné a odpovídající kvalifikace). Pokud je ale tento logický předpoklad pravdivý, pak budou mít investoři rozhodně velký zájem vyrábět v místech, jako je Španělsko, Portugalsko nebo Řecko.

Všechny tyto státy však dlouhodobě trpí vysokou nezaměstnaností a nezdá se, že by tato fronta investory nějak výrazně lákala. Běžný je snad opak, tj. vysoká nezaměstnanost znamená nízkou kupní sílu domácího obyvatelstva, tedy nízkou poptávku na místním trhu. Pokud tomu tak je, samotná míra nezaměstnanosti není z hlediska konkurenceschopnosti univerzálně relevantní.²⁶

---

²⁶KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Nové trendy ve vývoji konkurenceschopnosti podniků České republiky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.

3 Praktická část

3.1 Strategie České republiky 2020–2030 a strategie České republiky 2012-2030

Základem připravované hospodářské vize je Inovační strategie České republiky 2019-2030, inspirací hospodářské vize jsou skandinávské země, Švýcarsko nebo např. Irsko, tedy státy, které velmi úspěšně postavily prosperitu na spolupráci vědy s průmyslem a obchodem.²⁷

3.2 Historický kontext

Po vzniku Československa v roce 1918, během prvních 20 let existence, se naše ekonomika v mnoha oblastech umístila mezi 10 nejlepšími na světě. Prvotřídní je textilní, obuvnický a sklářský průmysl. Rozvíjí se také strojírenský, elektrotechnický a energetický průmysl. Po druhé světové válce se ekonomika Československa změnila s nástupem socialistického systému. Československá ekonomika se začala koncentrovat na východ a těžký průmysl s vysokými nároky na suroviny a energie. Vzniká monopolní výrobní kapacita a potlačují se kvalitativní aspekty věcí – systém, který neobstojí v následné zkoušce trhu. Základní problém je definován. Odtud pramení některé slabiny, jako je nízká produktivita práce a nízká přidaná hodnota.²⁸

Po pádu socialismu v roce 1989 vstoupilo Československo do fáze návratu k tržní ekonomice s cílem vrátit se mezi vyspělé země. Nově vzniklá Česká republika pokračovala v ekonomické transformaci a stala se první zemí střední a východní Evropy, která se v roce 1995 stala členem OECD a v roce 2004 členem Evropské unie. Z ekonomického hlediska to znamená nejen celkové zlepšení mezinárodního postavení a odstranění překážek zahraničního obchodu, ale také možnost urychlení integrace s vyspělými zeměmi a větší příliv investic. Zásadně pozitivní efekt pro českou ekonomiku znamená přístup na vnitřní trh EU, který se projevuje přebytkem obchodní bilance.

---

²⁷MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

²⁸tamtéž

Ekonomika dosáhla přebytku veřejných financí a přebytku zahraničního obchodu. Podařilo se jí snížit veřejný dluh, který je jeden z nejnižších mezi vyspělými ekonomikami. V různých žebříčcích srovnávajících vývoj České republiky a okolního světa je vysoce hodnocena makroekonomická stabilita.

I přes relativní domácí makroekonomickou stabilitu je Česká republika vysoce citlivá na vnější rizika, která mají významný přímý či nepřímý dopad na výkonnost ekonomiky. Česká republika se proto musí zaměřit na maximální využití svých speciálních výhod jako jsou průmyslová a výzkumná zařízení, a to nejen na základě cenové konkurence, ale musí se zaměřit na větší propojení výzkumu a praxe, rychlý rozvoj a budování digitalizace. - tzv. chytrá infrastruktura. Vláda se proto rozhodla pro konkrétní kroky a v roce 2019 schválila Inovační strategii ČR 2019-2030, která se stala hlavním východiskem budoucí ekonomické vize.²⁹

3.3 Produktivita a konkurenceschopnost

Česká ekonomika je pozitivně hodnocena v mnoha oblastech, které vytvářejí základní předpoklady pro ekonomický růst. Vyniká v oblastech, jako je bezpečnost, makroekonomická stabilita, robotika a podpora zahraničního obchodu. Produktivitu a konkurenceschopnost však nelze zlepšit bez reforem v některých jiných oblastech.

Rozdíly v národním bohatství vyjádřené v HDP na obyvatele do značné míry odrážejí rozdíly v produktivitě práce. Ty jsou výsledkem kvalitativních změn lidských zdrojů, aplikace výzkumu a vývoje, produktových a technologických inovací, organizace práce a zlepšování manažerských dovedností. Digitální trendy a související společenské změny mají navíc vysoký potenciál ovlivnit produktivitu práce i úroveň regulace, která, jak uvádí World Competitiveness Rankings, zůstává v České republice stále vysoká.

---

²⁹MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

V roce 2018 dosáhla česká ekonomická úroveň zhruba 86 % úrovně eurozóny, 75 % úrovně Německa a 72 % úrovně Rakouska. Oproti tomu průměrné výdělky ve srovnatelných cenových hladinách výrazně zaostávají. V roce 2018 byla průměrná mzda v ČR cca 63 % průměrné mzdy v Německu a ve srovnání s Rakouskem dokonce o něco nižší.

V uplynulých deseti letech rostla produktivita práce české ekonomiky v průměru o 1,2 % ročně. Výsledek vzhledem ke své váze nejvíce ovlivnil průmysl, zejména zpracovatelský průmysl, kde produktivita vzrostla v průměru o 2,7 %. Většina služeb byla solidní, zejména peněžnictví a pojišťovnictví, které vzrostly o 4 %, a informační a komunikační činnosti, kde produktivita práce vzrostla o 2 %. Celkový růst produktivity nejvíce zpomalilo stavebnictví, růstem o 0,5 %.

Příčiny pomalého růstu produktivity práce nejsou nové a spočívají zejména v převaze výrob s nízkou přidanou hodnotou, tak i nízké produktivitě v oblasti služeb, stavebnictví a veřejné správy. Domácí průmyslová odvětví jsou silně integrována do globálních hodnotových řetězců, které se často vyznačují pouze kompletací nebo montáží. Další příčinou nízké produktivity jsou ceny českých výrobků, které určují zahraniční mateřské společnosti.³⁰

Východiskem ze současné situace je vytvoření příznivého socioekonomického prostředí pro posun předvýrobních aktivit, s vyšší přidanou hodnotou. To klade vysoké nároky na vývoj inovací, postupy zapojení do výzkumu a vývoje, financování a logistiku, což je proces, který může urychlit zavádění nových technologií. Proto je potřeba rozšířit studijní programy související s rozvojem inovačního potenciálu a zvýšit jejich atraktivitu pro studenty a uchazeče. Bez tohoto posunu nebudou univerzity schopny plně využít potenciál propojení s výzkumem v soukromém sektoru, což je jeden ze základních prvků umožňujících vznik nových technologií. Je zřejmé, že důležitými faktory rozvoje se vedle výrobních faktorů, jako je práce a kapitál, stávají data a informace a schopnost s nimi pracovat. I proto se oblast umělé

---

³⁰MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

inteligence u nás v roce 2019 stává klíčovým tématem vyspělých technologií. Ministerstvo průmyslu a obchodu z tohoto důvodu vytvořilo komplexní systém podpory v podobě národní strategie umělé inteligence.

Státní správa musí rovněž přispívat k vytváření prostředí příznivého pro inovace a podnikání, nesmí být překážkou rozvoje soukromého sektoru, ale naopak by měla být spouštěčem změn v příznivých oblastech. Administrativní zátěž pro podniky je velká, zejména pokud jde o postupy. Oblastí obav je také nedostatečné financování startupů prostřednictvím rizikového (venture a development) kapitálu. Česká republika zaostává za svými konkurenty také ve stabilitě právního rámce a důvěře v politiku a instituce.

Vysoce relevantní jsou podle OECD i opatření ČR na podporu produktivity práce. Zejména doporučuje rozvoj vládních schémat spolufinancování a zvýšení finančních pobídek pro výdaje na výzkum a vývoj v komerční sféře, větší úsilí o sjednocení koncepce, hodnocení a koordinace politiky výzkumu, vývoje a inovací do jedné agentury, urychlit zřízení fondů a záručních systémů na podporu malých a středních podniků a inovací. Za tímto účelem zavedla v letech 2018-2019 Vládní rada pro výzkum, vývoj a inovace nový systém financování a hodnocení výzkumu a zároveň Českomoravská záruční a rozvojová banka, státem poskytovaný záruční systém pro malé a střední podniky, velkých podniků.³¹

3.4 Pozice České republiky v mezinárodním srovnání

Podle Zprávy o udržitelnosti 2021 zveřejněné 14. června 2021 je Česká republika v celosvětovém srovnání (ze 165 hodnocených zemí) na 12. místě s celkovým skóre 81,39 (toto skóre udává celkový pokrok směrem k cíli udržitelného rozvoje). Poprvé od přijetí Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj v roce 2015 zpráva poukazuje na negativní trend v pokroku, z velké části kvůli dopadu pandemie covid-19.

---

³¹MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

Česká republika se v posledních letech umístila výše (8. místo v roce 2020), ale celkově se tempo plnění SDGs zvýšilo (80,6 % v loňském roce). Jedničku světového žebříčku tradičně obsadily skandinávské země – jedničkou má být Finsko, následované Švédskem a Dánskem.

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) byly přijaty OSN v roce 2015. Je jich celkem 17 a stanovují zakázky, které chce OSN naplnit v hospodářské, sociální a enviromentální oblasti do roku 2030. Index SDG je nejrozsáhlejší nezávislá studie pokroku zemí směrem k cílům udržitelného rozvoje, založená na nejnovějších datech z oficiálních zdrojů (OSN, Světová banka) a informacích od výzkumných institucí a nevládních organizací.³²

Česká republika je na čtvrtém místě v prestižním ratingu Allianz Europe Monitor, který hodnotí ekonomiky členských zemí EU na základě 20 ukazatelů ve čtyřech širokých kategoriích: fiskální udržitelnost, konkurenceschopnost, zaměstnanost a produktivita a soukromý a veřejný dluh. V posledním hodnocení expertů Allianz Group si Česká republika nepolepšila a její skóre kleslo meziročně o 0,6 bodu na 7,8 bodu.³³

V roce 2020 potvrdilo současný vysoký rating České republiky několik významných ratingových agentur s mezinárodní působností. A agentura Moody's Investors Service pokračovala ve zlepšování svého ratingu i po 17 letech a ocenila vládní reformy zaměřené především na podporu investic s vyšší přidanou hodnotou a zlepšení rozpočtových ukazatelů, zejména nízkého dluhu. Pro globální finanční trhy je to silný signál, že Česká republika je důvěryhodnějším a stabilnějším partnerem.

---

³²Česká republika je dvanáctá na světě v naplňování Cílů udržitelného rozvoje OSN. *BussinesInfo.cz* [online]. 2021 [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ceska-republika-je-dvanacta-na-svete-v-naplnovani-cilu-udrzitelneho-rozvoje-osn/>

³³MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

Česká republika tak získala své nejlepší hodnocení v historii. Má také nejvyšší hodnocení ze zemí bývalého východního bloku.

Česká republika není jen skvělým místem pro podnikání, ale také skvělým místem pro život. Dobře si vede v indexu kvality života OECD pro celkovou spokojenost se životem, míru zaměstnanosti, bezpečnost, trhy práce a nejvyšší úroveň vzdělání a průměrnou délku života. Podle OECD jsme se svým životem v České republice o něco spokojenější, než je průměr OECD. Nadprůměrně byla naše země hodnocena také za subjektivní pohodu, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a sociální vazby. Česká republika si podle indexu kvality života OECD vede podprůměrně, pokud jde o střední délku zdravého života, průměrný příjem a disponibilní příjem domácností.³⁴

3.4.1 Obchodní bilance České republiky

Přebytek české obchodní bilance se v lednu 2023 zvýšil na 9,5 mld. korun ze 7,4 mld. korun ve stejném měsíci předchozího roku a byl nižší než tržní odhad 15,3 mld. korun. Vývoz vzrostl o 12,1 % na 376 mld. korun, zejména díky vyššímu prodeji motorových vozidel. Mezitím dovoz vzrostl o 11,8 % na 366 miliard Kč, k čemuž přispěl nákup počítačů, elektronických a optických přístrojů a rafinovaných ropných produktů.

Česká republika je intenzivně zapojena do mezinárodního obchodu. Vyváží řadu průmyslových výrobků, které se používají při výrobě automobilů, nábytku a elektrických spotřebičů. Česká republika dováží především stroje a dopravní prostředky, suroviny, paliva a chemikálie. Zdaleka největším obchodním partnerem je Evropská unie, na kterou připadá přibližně 83 % vývozu a 65 % dovozu.³⁵

---

³⁴MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

³⁵Czech Republic Balance of Trade. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/balance-of-trade>

3.4.2 Míra nezaměstnanosti České republiky

Míra nezaměstnanosti v České republice v únoru 2023 dosáhla 3,9 %, tedy stejně jako v předchozím měsíci, a zůstala na nejvyšší úrovni od dubna 2021. Počet nezaměstnaných osob se oproti předchozímu měsíci snížil o 551 na 282 508 a oproti stejnému období loňského roku vzrostl o 19 075 osob. Zároveň se počet volných pracovních míst oproti předchozímu měsíci zvýšil o 1 956 na 283 097 a v meziročním srovnání klesl o 80 820 osob.

V České republice míra nezaměstnanosti ukazuje podíl nezaměstnaných osob ve věku 15 až 64 let, které mohou okamžitě nastoupit do práce, oproti všem pracujícím osobám ve stejné demografické skupině.³⁶

Graf 2: Ukazatel nezaměstnanosti

Zdroj: Tradingeconomics.com

3.4.3 Devizové rezervy České republiky

Devizové rezervy České republiky se v únoru 2023 snížily na 135,31 miliardy dolarů ze 140,04 miliardy dolarů v předchozím měsíci. Jednalo se o nejnižší hodnotu od listopadu 2022, neboť pokles zaznamenaly i devizové rezervy (110,98 mld. USD oproti 127,64 mld. USD v lednu), rezervní pozice MMF (0,75 mld. USD oproti 0,76 mld. USD), SDR (3,38 mld. USD oproti 3,44 mld. USD) a zlaté rezervy (0,70 mld.

³⁶Czech Republic Unemployment Rate. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/unemployment-rate>

USD oproti 0,74 mld. USD). Mezitím se zvýšila ostatní rezervní aktiva (19,50 mld. USD oproti 0,75 mld. USD).

Devizové rezervy jsou v České republice devizová aktiva, která drží nebo kontroluje centrální banka země. Rezervy jsou tvořeny zlatem nebo určitou měnou. Mohou to být také zvláštní práva čerpání a obchodovatelné cenné papíry denominované v cizích měnách, jako jsou státní pokladniční poukázky, státní dluhopisy, podnikové dluhopisy a akcie a úvěry v cizích měnách.³⁷

3.4.4 Růst reálné mzdy České republiky

Průměrná reálná měsíční mzda v České republice se ve čtvrtém čtvrtletí 2022 snížila o 6,7 % oproti předchozímu roku, po 9,8% poklesu v předchozím období a oproti tržnímu očekávání 7,2% poklesu. Nominální mzda vzrostla o 7,9 procenta na 43 412 korun, inflace však činila 15,7 procenta. Objem mezd vzrostl o 8,9 procenta a počet zaměstnanců se zvýšil o 0,9 procenta. Ve srovnání s předchozím čtvrtletím vzrostla průměrná mzda po očištění od sezónních vlivů o 2,1 procenta.

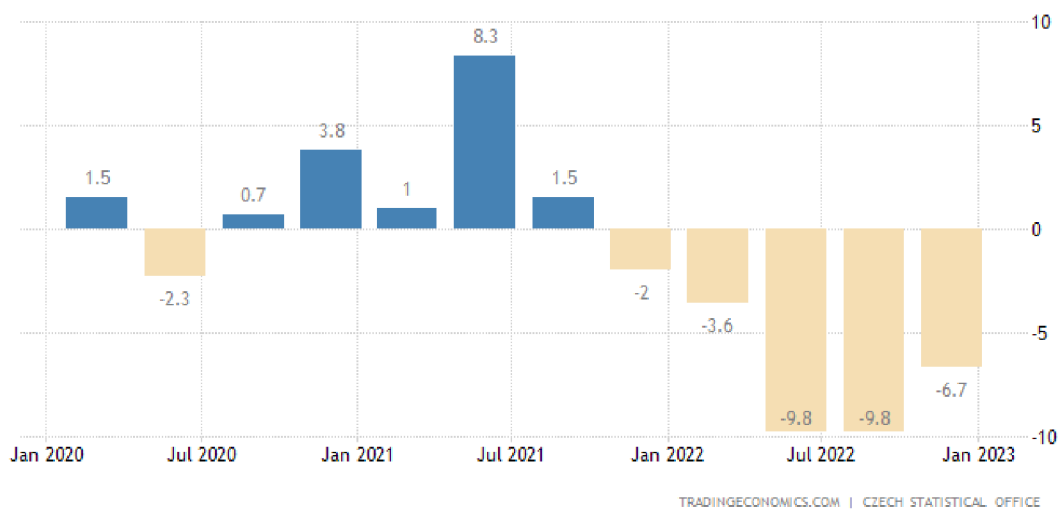
Reálný růst mezd v České republice vyjadřuje meziroční změnu průměrné hrubé měsíční mzdy na zaměstnance přepočtené na plný úvazek, upravenou o inflaci.³⁸

---

³⁷Czech Republic Foreign Exchange Reserves. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/foreign-exchange-reserves>

³⁸Czech Republic Real Wage Growth. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/wage-growth>

Graf 3: Růst reálné mzdy v %

Zdroj: Tradingeconomics.com

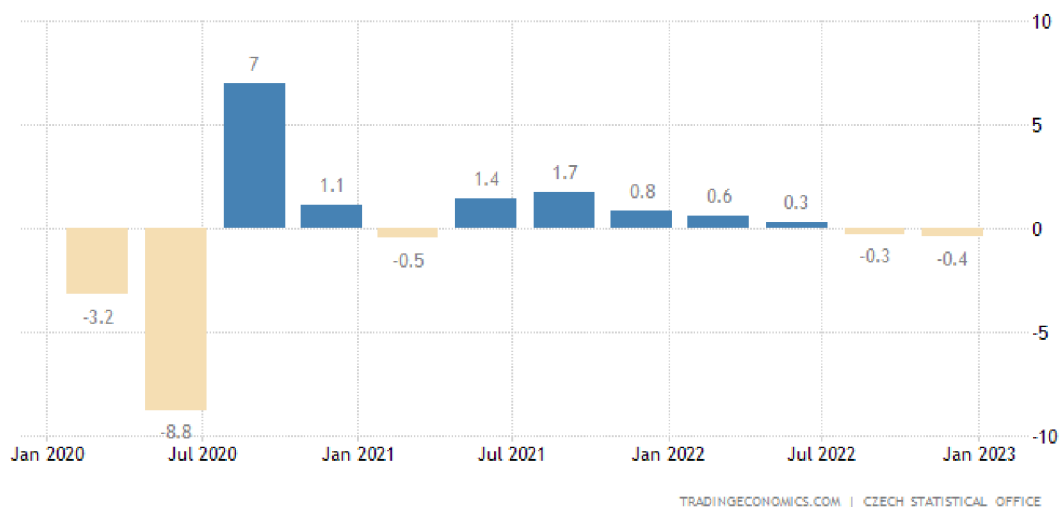
3.4.5 Míra růstu hrubého domácího produktu v České republice

Ekonomika České republiky se ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 mezičtvrtletně snížila o 0,4 %, což je více oproti původním odhadům a předchozímu poklesu o 0,3 %, jak ukázal druhý odhad. Soukromá spotřeba se dále snížila (-2,8 % oproti -2,2 % ve 3. čtvrtletí) v prostředí prudce rostoucích cen a přísných podmínek financování; zatímco fixní investice poklesly (-1,1 % oproti 2,9 %) v důsledku nižších investic do bydlení, budov a dopravních prostředků. Na druhou stranu vládní výdaje prudce vzrostly o 3,9 % (vs. -1,4 %), k čemuž přispěl silný růst individuálních výdajů. Pokud jde o čistý obchod, vývoz zpomalil na dvanáctiměsíční minimum 0,5 % (vs. 5,1 %), zatímco dovoz po 3,7% nárůstu ve 3. čtvrtletí nevykázal žádný růst. V meziročním vyjádření HDP vzrostl o 0,2 %, což bylo pod předběžnými odhady 0,4 % a 1,5 % růstu v předchozím období. Za celý rok 2022 ekonomika vzrostla o 2,4 %.

V České republice je hlavní složkou HDP spotřeba domácností, která se na jeho celkovém užití podílí 49 %, následuje tvorba hrubého fixního kapitálu (25 %) a vládní výdaje (19 %). Vývoz zboží a služeb se na HDP podílí 84 procenty, zatímco dovoz 77 procenty a přidává 7 procent celkového HDP.³⁹

³⁹Czech Republic GDP Growth Rate. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/gdp-growth>

Graf 4:Míra růstu hrubého domácího produktu v %

Zdroj: Tradingeconomic.com

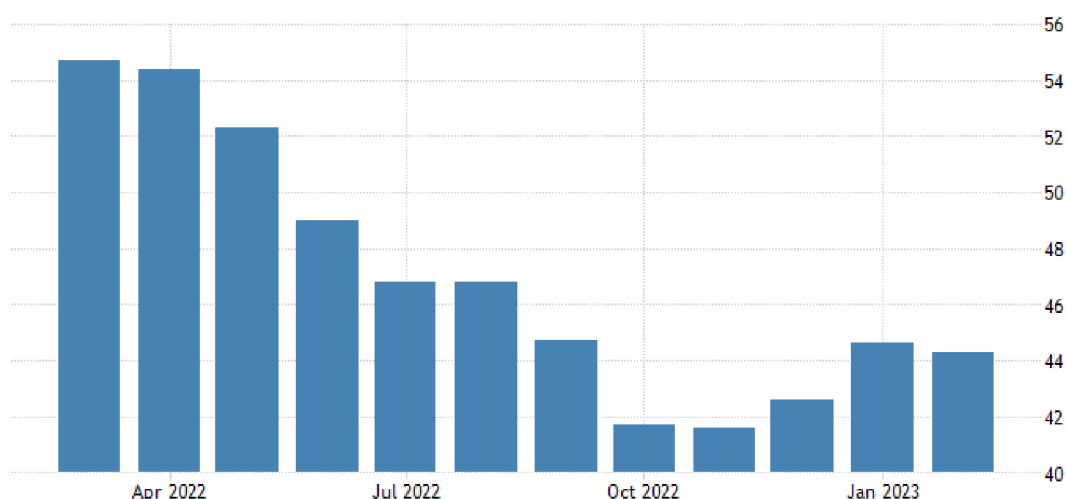
3.4.6 Česká republika ve zpracovatelském průmyslu

Index PMI (nákupních manažerů) ve zpracovatelském průmyslu S&P Global Czech Republic v únoru 2023 mírně poklesl na 44,3 bodu z lednových 44,6 bodu, což ukazuje na devátý měsíc poklesu výrobní aktivity v řadě, a to ve srovnání s tržními odhady 44,7 bodu. Nejnovější údaj signalizuje další výrazné zhoršení provozních podmínek v českém zpracovatelském průmyslu. Produkce se snížila a prudký pokles byl zaznamenán také u nových zakázek. V oblasti cen se míra inflace vstupních nákladů a výrobních nákladů dále zmírnila v souvislosti se zprávami o nižších cenách některých surovin. Dodací lhůty dodavatelů se také nadále zhoršovaly, a to navzdory výraznému poklesu nákupů vstupů v celém zpracovatelském sektoru. Mezitím se výrazně snížila úroveň zaměstnanosti, přičemž tempo propouštění se zrychlilo v důsledku snahy firem o snižování nákladů při snížených požadavcích na výrobu a utlumené poptávce klientů. Pozitivní zprávou je, že podnikatelská důvěra se v únoru zlepšila díky optimismu firem ohledně výhledu produkce na příští rok.

Index nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu je založen na pěti jednotlivých indexech s následujícími hodnotami: nové zakázky (30 %), produkce (25 %), zaměstnanost (20 %), dodací lhůty dodavatelů (15 %) a zásoby nakupovaných

položek (10 %), přičemž index dodací lhůty je invertován tak, aby se pohyboval srovnatelným směrem. Hodnota nad 50 znamená expanzi zpracovatelského průmyslu ve srovnání s předchozím měsícem, hodnota pod 50 znamená pokles, zatímco hodnota 50 neznámá žádnou změnu.⁴⁰

Graf 5: Zpracovatelský průmysl v bodech

Zdroj: Tradingeconomics.com

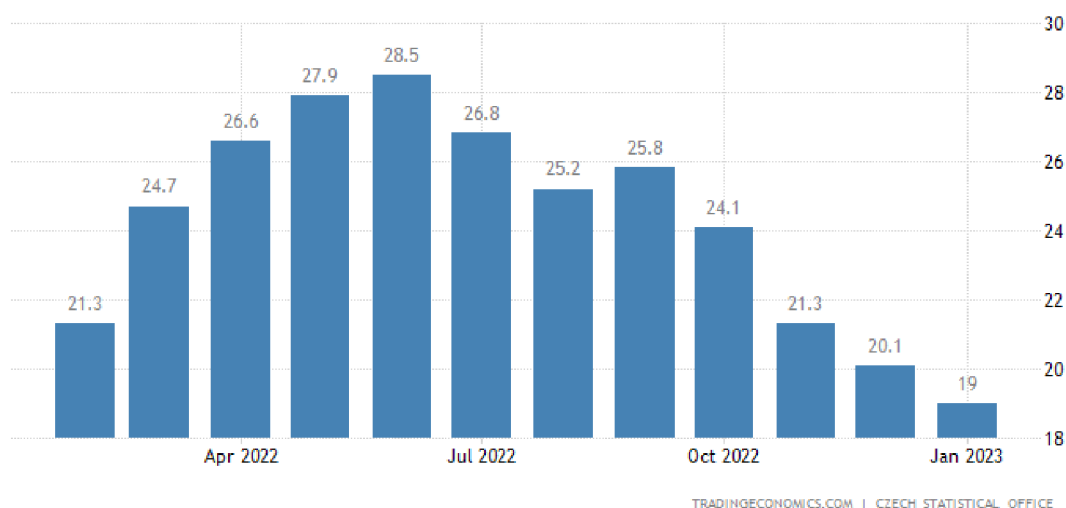
3.4.7 Změna cen výrobců v České republice

Ceny výrobců v České republice v lednu 2023 již čtvrtý měsíc meziročně oslabily na 19 % z 20,1 % v prosinci 2022, i když byly nad očekáváním trhu ve výši 15,2 %. Byl označen za nejpomalejší výrobní inflaci od prosince 2021, neboť zpomalily náklady jak ve zpracovatelském průmyslu (10,3 % oproti 11,2 % v prosinci 2022), tak v dodávkách elektřiny, plynu a klimatizovaného vzduchu (7,1 % oproti 8,2 %). Na druhé straně zrychlily ceny v těžbě a dobývání (1,3 % oproti 0,7 %) i v zásobování vodou (0,3 % oproti 0,1 %). Na meziměsíční bázi se ceny výrobců v lednu zvýšily o 5,8 %, čímž zdvojnásobily tržní očekávání 2,5% růstu a odrazily se od 1,1% poklesu v předchozím měsíci.

⁴⁰Czech Republic Manufacturing PMI. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/manufacturing-pmi>

Změna cen výrobců se týká meziroční změny cen zboží a služeb prodávaných výrobcí a producenty na velkoobchodním trhu v daném období.⁴¹

Graf 6: Změny cen výrobců v %

Zdroj: Tradingeconomic.com

3.4.8 Důvěra spotřebitelů v České republice

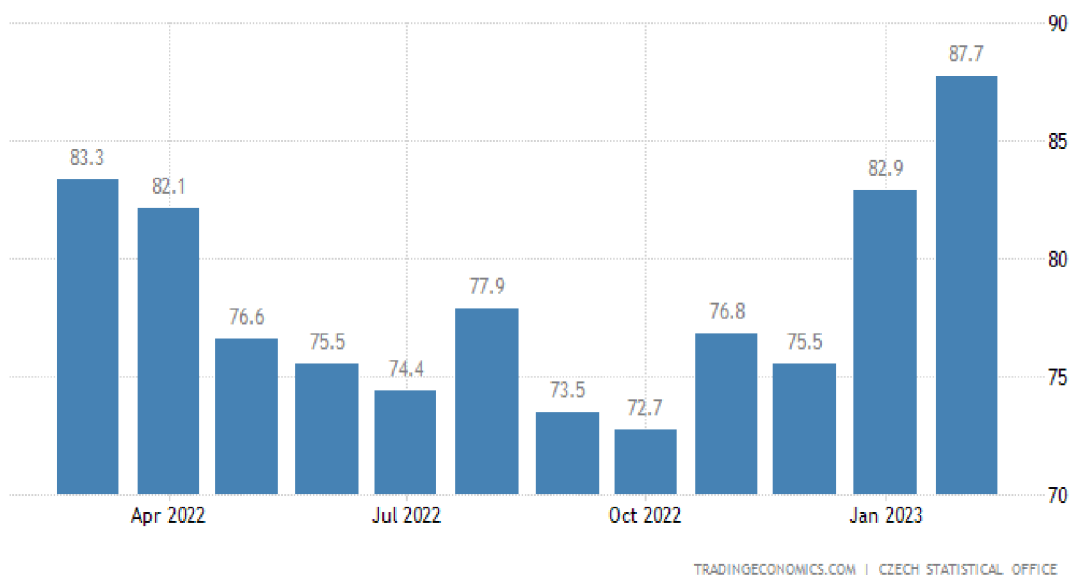
Indikátor spotřebitelské důvěry v České republice se v únoru 2023 zvýšil o 4,8 bodu na 87,7 bodu. Jednalo se o nejvyšší hodnotu od února loňského roku, neboť spotřebitelé se v příštích dvanácti měsících méně obávají zhoršení celkové ekonomické situace i své vlastní finanční situace. Kromě toho se mírně snížil podíl respondentů, kteří nepovažují současnou dobu za vhodnou pro uskutečnění velkých nákupů. Mezitím se téměř nezměnil počet spotřebitelů, kteří hodnotí svou vlastní finanční situaci hůře než v minulém roce.

V České republice je indikátor spotřebitelské důvěry Českého statistického úřadu průměrem čtyř ukazatelů: očekávané finanční situace spotřebitelů, očekávané celkové ekonomické situace, očekávané celkové nezaměstnanosti (s obráceným znaménkem) a očekávaných úspor v následujících 12 měsících. Obecně je důvěra spotřebitelů vysoká, když je nízká míra nezaměstnanosti a vysoký růst HDP. Měřítka

⁴¹Czech Republic Producer Prices Change. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/producer-prices-change>

průměrné spotřebitelské důvěry mohou být užitečnými ukazateli toho, kolik spotřebitelé pravděpodobně utratí.⁴²

Graf 7: Důvěra spotřebitelů v bodech

Zdroj: Tradingeconomics.com

3.4.9 Podnikatelská důvěra v České republice

Indikátor podnikatelské důvěry v České republice se v únoru 2023 oproti předchozímu měsíci snížil o 1,3 bodu na 92,5 bodu. Na poklesu podnikatelské nálady se podílel průmysl (88,7 oproti 93,1 v lednu) a obchod (94,4 oproti 94,8). Zlepšení naopak zaznamenalo stavebnictví (106,2 vs. 104,4) a vybrané služby (94,6 vs. 93,3).

Průzkum podnikatelské důvěry v České republice měří míru optimismu lidí, kteří řídí firmy, ohledně výkonnosti ekonomiky a jejich názor na vyhlídky jejich organizací. Indikátor podnikatelské důvěry Českého statistického úřadu je váženým průměrem sezónně očištěných indikátorů důvěry v průmyslu, stavebnictví, obchodě a ve vybraných službách.⁴³

⁴²Czech Republic Consumer Confidence. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/consumer-confidence>

⁴³Czech Republic Business Confidence. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/business-confidence>

Graf 8: Podnikatelská důvěra v bodech

Zdroj: Tradingeconomics.com

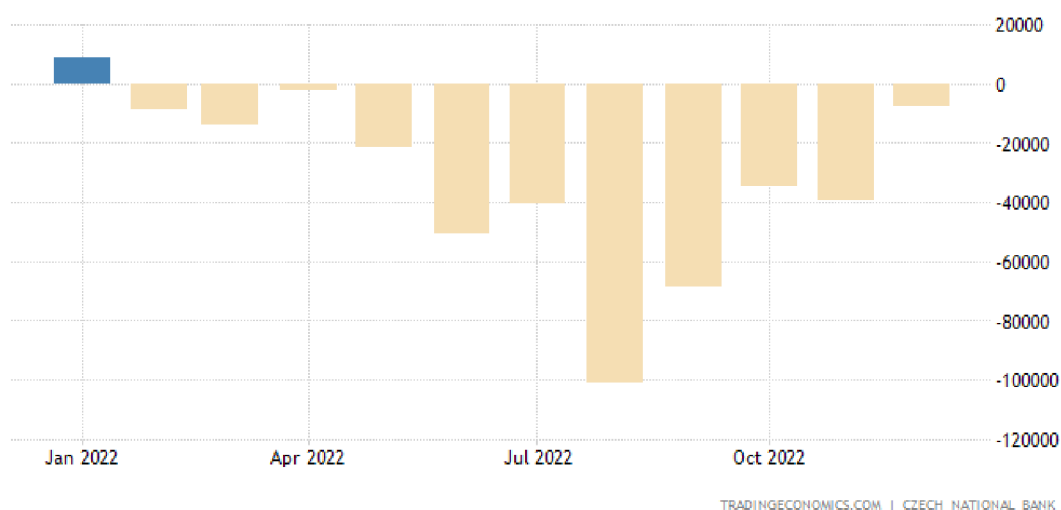
3.4.10 Platební bilance v České republice

Schodek běžného účtu platební bilance České republiky se v prosinci 2022 výrazně snížil na 7,77 miliardy korun z 27,3 miliardy korun ve stejném měsíci předchozího roku a byl výrazně nižší než tržní odhady, které předpokládaly schodek ve výši 25 miliard korun. Zboží a služby se přehouply do přebytku 11,5 mld. korun z deficitu 7,4 mld. korun a schodek prvotních důchodů vzrostl na 21 mld. korun z 18,3 mld. korun. Mezitím sekundární příjmy přešly do přebytku 1,8 mld. korun z mezery 1,6 mld. korun. Při zohlednění celého roku 2022 se schodek běžného účtu platební bilance vyšplhal na 380,1 miliardy Kč z 51,1 miliardy Kč v roce 2021.

Platební bilance je součtem obchodní bilance (vývoz minus dovoz zboží a služeb), čistého důchodu z výrobních faktorů (např. úroky a dividendy) a čistých transferových plateb (např. zahraniční pomoc).⁴⁴

⁴⁴Czech Republic Current Account. *Trading Economics* [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/current-account>

Graf 9: Platební bilance v miliardách

Zdroj: Tradingeconomics.com

3.5 Porovnání strategií

Cílem analýzy je porovnat Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti pro období 2012–2020 a Tezi Hospodářské strategie České republiky 2020–2030.

K analýze byly použity informace a porovnány údaje ze Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012-2020 a Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030.

Bez dostatečného naplnění všech 12 pilířů nelze plně rozvinout konkurenceschopnost země. K analýze však budou použity pilíře Světového ekonomického centra, přesněji tři požadavky pro rozvoj založené na vývoji faktorů. Mezi tyto pilíře patří: infrastruktura, vzdělanost a zdravotnictví.⁴⁵

3.5.1 Infrastruktura

Ekonomický úspěch země závisí do značné míry na kvalitě její infrastruktury, která funguje jako páteř ekonomiky a usnadňuje rozvoj podnikatelských aktivit.

⁴⁵MEJSTŘÍK, Michal, ed. *Rámec Strategie konkurenceschopnosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, Národní ekonomická rada vlády (NERV), 2011. ISBN 978-80-7440-050-6.

Kvalita napojení méně rozvinutých regionů na hospodářská centra výrazně zvyšuje pravděpodobnost růstu v regionu, stejně jako je v tomto ohledu důležitá jejich fyzická vzdálenost.⁴⁶

Ve Strategii pro období 2012–2020 byly zmíněny potíže spojené s infrastrukturou a následné opatření pro zlepšení kvality infrastruktury. Mezi problémy patřilo, že výstavba železničních a silničních komunikací zaostává. Byly navrženy cíle, které měly pomoci ke zlepšení situace. Jedním cílem bylo: vybudovat rychlejší, spolehlivější, systémově provázané a komfortnější dopravní cesty a dopravní služby pro konkurenceschopné prostředí země. Avšak v Tezi hospodářské strategie 2020-2030 se dozvídáme, že je nutné dokončit základní síť železnic a dálnic, a že silniční infrastruktura České republiky je jednou z nejhorších v Evropě. Výsledek je tedy takový, že se kvalita silniční struktury zlepšila minimálně.

V průměru se za posledních deset let zprovoznilo pouhých 14 km dálnic ročně a v posledních 10 letech Ředitelství silnic a dálnic investovalo v průměru pouze 0,4 % HDP.

Francie, Španělsko, Itálie a Německo mají nebo dokončují celkem 10 tisíc km vysokorychlostních železničních tratí, kde vlaky jezdí rychlostí až 250 km/hodinu. V České republice se modernizují stávající tratě na rychlost 160 km/hodinu.⁴⁷

Tabulka 1: Hustota železnic v Evropě

Země	Počet kilometrů	Rozloha státu v km ²	Kilometry železniční sítě na tisíc km plochy
Belgie	3 607	30 528	118,2
Německo	38 394	357 114	107,5
Polsko	19 398	312 679	62
Rakousko	5 615	83 871	66,9
Česko	9 562	78 865	121,2

⁴⁶ZPĚT NA VRCHOL: Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020. *Vláda.cz* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>

⁴⁷HORÁČEK, Filip. Srovnání, které bolí. Česko se proměnilo v železniční skanzen. *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2023-03-10].

Zdroj: Index prosperity Česka, vlastní zpracování

3.5.2 Vzdělanost

Ve Strategii pro období 2012-2020 bylo zmíněno, že se gramotnost českých žáků základních škol zhoršuje. Mezi hlavní cíl patřilo: připravit mladou generaci pro život a práci ve světě globální konkurence. Vzdělání by mělo umožňovat flexibilní přizpůsobivost vůči měnícím se podmínkám. Mezi klíčové iniciativy patřilo zvýšení kvality a dostupnosti předškolní výchovy, změny v základním a středním školství, kam patřilo mezi klíčové opatření zvyšování kvality učitelů a zkvalitnění managementu škol.⁴⁸

V Tezi Hospodářské strategii 2020-2030 bylo zmíněno, že se musí podporovat rozvoj technického myšlení a tvořivosti a měly by se hledat nástroje, které propojí studijní obory s potřebami ekonomiky. A stejně tak by se měli vytvořit podmínky pro kvalitní práci pedagogů, kteří by se byli schopni adaptovat na nové vzdělávací trendy.⁴⁹

V roce 2018 se Češi v rámci čtenářské gramotnosti umístili na 25. místě, v matematice na 22. místě a v přírodovědecké gramotnosti na místě 21.⁵⁰

Tabulka 2: Obyvatelstvo ve věku 15 a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Rok sčítání	Obyvatelstvo ve věku 15+	Základní vč. neukončeného	Vysokoškolské
2001	8 571 715	1 974 781	762 235
2011	8 912 005	1 568 732	1 113 887
2021	8 832 407	1 107 860	1 552 407

⁴⁸ZPĚT NA VRCHOL: Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020. *Vláda.cz* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>

⁴⁹MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

⁵⁰Čeští studenti se zlepšili, ukazuje mezinárodní srovnání. Žákům ale dělá problém porozumět textu. *Echo24.cz* [online]. 2019 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/Sm2h5/cesti-studenti-se-zlepsili-ukazuje-mezinarodni-srovnani-zakum-ale-dela-problem-porozumet-textu>

Zdroj: CZSO.cz, vlastní zpracování

3.5.3 Zdravotnictví

V Tezi Hospodářské strategie se zmiňuje, že zdravotnictví musí reagovat na demografické stárnutí. Významné posílení primární péče a prevence povede k úspoře finančních prostředků. Cílem je nastavení motivačních mechanismů k udržení dostupnosti zdravotních služeb.⁵¹

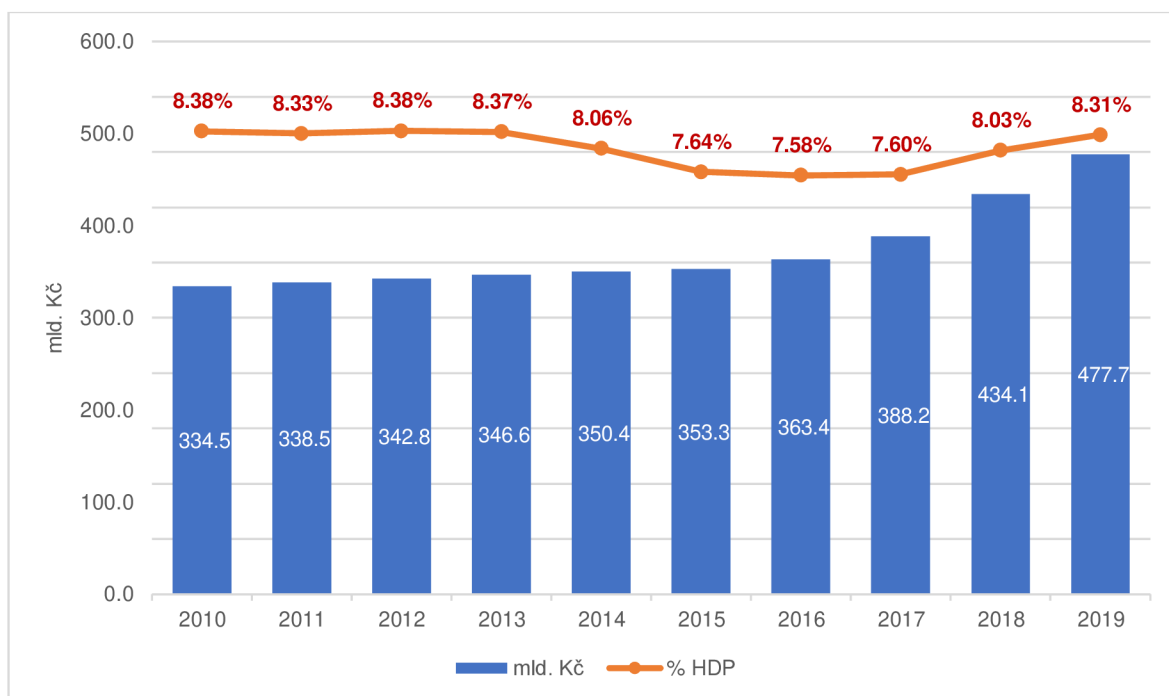
Ve Strategii pro období 2012-2020 bylo zmíněno, že se zdravotnictví za uplynulých dvacet let zlepšilo v mezinárodním srovnání. Cílem bylo efektivnější poskytování zdravotní péče, zahrnující průřezové oblasti rozsahu hrazené péče. Mezi další cíle patřilo: zefektivnění fungování pojišťoven a zefektivnění financování zdravotnictví.⁵²

---

⁵¹MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx

⁵²ZPĚT NA VRCHOL: Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020. *Vláda.cz* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>

Graf 10: Celkové výdaje na zdravotní péči v Česku

Zdroj: ČSÚ 2021

Podíl celkových výdajů na zdravotnictví na HDP se v České republice pohybuje dlouhodobě na nižší úrovni oproti ostatním státům OECD – konkrétně se v roce 2018 jednalo o 8,03 % HDP. Zdravotnictví je tak často označované za podfinancované.⁵³

⁵³MUEHLBAUER, Johanna. Zdravotnictví České republiky ve srovnání se státy. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/477-zdravotnictvi-ceske-republiky-ve-srovnani-se-staty-oece>

Závěr

Téma konkurenceschopnosti bylo zvoleno z důvodu aktuálnosti. První kapitola byla věnována termínu a definici konkurenceschopnosti. Definice konkurenceschopnosti existuje několik. Konkurenceschopnost hodnotí úroveň produktivity práce na základě vzájemného vztahu mezi kapitálovou vybaveností a úrovní kvality lidského kapitálu. Pojem je definován jako schopnost společností, průmyslových odvětví, regionů, zemí a národních subjektů generovat relativně vysoké úrovně příjmů z výrobních faktorů a jejich udržitelného využívání a zároveň čelit mezinárodní konkurenci. Dále se práce zaměřila na makroekonomické ukazatele, tedy tvrdá a měkká data.

Další část práce se zaměřila na měření konkurenceschopnosti dle Mezinárodního institutu pro rozvoj managementu a Světového ekonomického fóra. V následující kapitole byly zmíněny parametry a kritika konkurenceschopnosti.

V kapitole Strategie České republiky 2020–2030 se práce věnuje historickému kontextu, produktivitě a pozici České republiky v mezinárodním srovnání. Jsou uvedeny aktuální data obchodní bilance, míry nezaměstnanosti, devizové rezervy, růst reálné mzdy, zpracovatelský průmysl, změna cen výrobců, důvěra spotřebitelů, podnikatelská důvěra a platební bilance. Výsledkem dat bylo, že bohužel Česká republika v několika oblastech zaostává a nezlepšuje se.

Poslední část práce je věnována analýze a komparaci strategií České republiky. Strategie Zpět na vrchol nedosáhla cílů v oblasti infrastruktury, jelikož se v průměru ročně zprovoznilo pouze 14 km dálnic. V oblasti vzdělání byly dosaženy cíle, jelikož se Česká republika v roce 2018 na velmi dobrých místech v rámci čtenářské gramotnosti, matematice a přírodovědecké gramotnosti. Podíl celkových výdajů na zdravotnictví na HDP se drží na nižší úrovni.

Dle autorky je potřeba zvýšit financování a odměny ve zdravotnictví, lépe připravit studenty na měnící se globální prostředí. Stavba dálnic se Česká republika v porovnání s okolními zeměmi zaostává. Pro zlepšení konkurenceschopnosti České republiky je potřeba navrhovat cíle, které jsou více komplexní a dosažitelnější.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

1. ASSMANN, MARTIN A RŮŽENA VINTROVÁ. Sociální a ekonomické souvislosti integrace České republiky do Evropské unie: (ekonomická konvergence, konkurenceschopnost a sociální soudržnost). Praha: Rada vlády ČR pro sociální a ekonomickou strategii, 2002. ISBN 80-238-8699-1
2. KADEŘÁBKOVÁ, A. Základy makroekonomické analýzy: růst, konkurenceschopnost, rovnováha. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-86131-36-X
3. KADEŘÁBKOVÁ, A. SPĚVÁČEK, V. ŽÁK, M. Růst, stabilita, konkurenceschopnost II. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-86131-49-1.
4. KISLINGEROVÁ, Eva. Nové trendy ve vývoji konkurenceschopnosti podniků České republiky: v globální světové ekonomice. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-537-4
5. KLVÁČOVÁ, Eva, Jiří MALÝ a Karel MRÁČEK. Základy evropské konkurenceschopnosti. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-54-2
6. KLVÁČOVÁ, Eva, Jiří MALÝ a Karel MRÁČEK. Lisabonská strategie: Posílí nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost? Praha: Professional Publishing, 2011. ISBN 80-86946-25-8
7. KUBIŠTA, Václav a kol. Mezinárodní ekonomické vztahy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009.
8. MEJSTRÍK, Michal, ed. *Rámcová strategie konkurenceschopnosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, Národní ekonomická rada vlády (NERV), 2011. ISBN 978-80-7440-050-6.
9. SOUKUP, Jindřich. Konkurenceschopnost zemí Visegradské čtyřky v rámci EU. Praha: Management Press, 2017. ISBN 978-80-726-1500-1.

10. STANĚK, PETER. Společnost' budoucnosti I. Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-571-0445-2
11. Statistická ročenka České republiky: Statistical yearbook of the Czech Republic, 1993-. 30. Praha: Český spisovatel. ISBN 978-80-250-3281-7.

Elektronické zdroje

1. Česká republika je dvanáctá na světě v naplňování Cílů udržitelného rozvoje OSN. BussinesInfo.cz [online]. 2021 [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ceska-republika-je-dvanacta-na-svete-v-naplnovani-cilu-udrzitelneho-rozvoje-osn/>
2. Czech Republic Balance of Trade. Trading Economics [online]. 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/czech-republic/balance-of-trade>
3. HORÁČEK, Filip. Srovnání, které bolí. Česko se proměnilo v železniční skanzen. *Seznamzpravy.cz* [online]. 2022 [cit. 2023-03-10].
4. How do you measure competitiveness? World Economic Forum [online]. 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2018/10/how-do-you-measure-competitiveness/>
5. KOMÁREK, Luboš a Martin MOTL. Kurz koruny je na dohled své fundamentální rovnováže. Roklen24 [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://roklen24.cz/cnblog-kurz-koruny-je-na-dohled-sve-fundamentalni-rovnovaze/>
6. Konkurenceschopnost ČR v prostředí globálních změn – Asociace pro mezinárodní otázky. AMO.cz - Asociace pro mezinárodní otázky [online]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/konkurenceschopnost-cr-v-prostredi-globalnich-zmen/>

7. Konkurenceschopnost. In: *Wikiknihovna* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2014 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://wiki.knihovna.cz/index.php/Konkurenceschopnost>
8. IMD World Competitiveness Center [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/about-wcc/>
9. Methodology and Computation of the Global Competitiveness Index 2017–2018. *Weforum.org* [online]. 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/04Backmatter/TheGlobalCompetitivenessReport2017–2018AppendixA.pdf>
10. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Teze hospodářské strategie České republiky 2020–2030 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/4703af96-bbb7-4fda-8c6d-c5cdfa446526/Teze_Hospodarske_strategie_2020_2030.pdf.aspx
11. MUEHLBAUER, Johanna. Zdravotnictví České republiky ve srovnání se státy. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/477-zdravotnictvi-ceske-republiky-ve-srovnani-se-staty-oecd>
12. REILJAN, Janno, Maria HINRIKUS a Anneli IVANOV. Key Issues in Defining and Analysing the Competitiveness of a Country [online]. Univerzity of Tartu, 2003 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=418540
13. Technická univerzita Ostrava. *Metody analýzy* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://homel.vsb.cz/~dan11/aps_eko/03%20APS%20EKO%20-%20metody%20analyzy.pdf

14. The Global Competitiveness Index 4.0 (GCI). RIS3.cz [online]. [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.ris3.cz/monitoring/indikatory/v01-the-global-competitiveness-index-40-gci>
15. VODÁKOVÁ, Alena. *Sociologická encyklopedie: Metodologie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>
16. Jak si stojí Česká republika v žebříčku konkurenceschopnosti? | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/jak-si-stoji-ceska-republika-v-zebricku-konkurenceschopnosti/>
17. *World economic forum* [online]. 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2018/10/how-do-you-measure-competitiveness/>

Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1: Hierarchie národní konkurenceschopnosti dle Trabolda..... 12

Obrázek 2: Regionální výkonnost podle pilířů 24

Seznam tabulek

Tabulka 1: Hustota železnic v Evropě 47

Tabulka 2: Obyvatelstvo ve věku 15 a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání48

Seznam grafů

Graf 1: Pásmo rovnovážného reálného měnového kurzu CZK/EUR..... 23

Graf 2: Ukazatel nezaměstnanosti 38

Graf 3: Růst reálné mzdy v % 40

Graf 4: Míra růstu hrubého domácího produktu v % 41

Graf 5: Zpracovatelský průmysl v bodech 42

Graf 6: Změny cen výrobců v % 43

Graf 7: Důvěra spotřebitelů v bodech 44

Graf 8: Podnikatelská důvěra v bodech..... 45

Graf 9: Platební bilance v miliardách 46

Graf 10: Celkové výdaje na zdravotní péči v Česku 50